

ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafè's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederland-ch belang“.

Opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
VERLICHTINGDIENST TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

HOUD: Bioscoop-Avond. — Indië in de Bioscoop. — Feuilleton. — Ingezonden. — Uit de Pers in Nederland. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Meded. — Mutaties van 16 tot 23 Febr. 1921.

Bioscoop-Avond.

BELANGRIJKE VOORSTELLING voor de leden van de Vereeniging „Oost en West“, afd. 's-Gravenhage, op Vrijdag 25 Februari a.s. in de Familie-Bioscoop, Prinsestraat, aanvang 8 uur.

Programma:

1. Buitenzorg met den fraaien Plantentuin.
 2. Vulkanen in West-Java.
 3. Een apenkolonie op Java.
 4. Het leven van den Inlander in de desa.
 5. Een Dajakdorp op Borneo.
 6. Volksgebruiken en kunst bij de Karobataks.
 7. Het leven van den Baliër in de desa.
 8. Het vervaardigen van papieren zonnesceremen.
 9. Het leven van den Europeaan in Indië.
 10. Een Compagnie Militaire Wielrijders.
 11. Theecultuur ter Oostkust van Sumatra.
- Wijziging voorbehouden.

N.B. De films zullen alle, zoowel even vóór als

Firma L. J. C. BOUCHER
Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel
's-Gravenhage - Noordeinde 64c
Specialiteit: voor het samenstellen van Leesportefeuilles
Advertentie-Bureau

tijdens het loopen, worden uitgelegd door den heer W. J. Giel, Gep. Kolonel Ind. Leger.

Voor zoover de voorraad strekt.
Toegangskarten — 2 voor elk lid der Vereeniging — verkrijgbaar vanaf Vrijdag 18 Februari a.s. bij den Secretaris van het Hoofdb. stuur, Heulstraat 17, en bij den Secretaris van de Afdeeling, Laan van Meerdervoort 187, dagelijks tusschen 10½ en 12 uur v.m. en van 2—4 uur n.m., uitgezonderd Zaterdagmiddag en Zondag.

Plaatsbespreking aan de Familie-Bioscoop op Woensdag 23, Donderdag 24 en Vrijdag 25 Februari van 10—4 uur tegen betaling van 10 cent per plaats.

De Secretaris, J. A. SOETENS.

Indië in de Bioscoop.

De Gemeentelijke Schoolbioscoop hier ter stede, Hoefkade 602, heeft op haar rooster voor de 17^e serie lessen, van Januari—Maart, een Indisch programma kunnen samenstellen, waarvoor het Encyclopaedisch Bureau te Weltevreden (Directeur de heer L. van Vuuren) twee nieuwe filmopnamen in bruikleen heeft afgestaan, welke een beeld geven van een bergachtig terrein op Celebes en van het leven der Toradja's, een op dat eiland inheemsche volksstam. Van de firma de Erven de Wed. J. van Nelle te Rotterdam werd ten geschenke ontvangen een groot film in 3 deelen over de thee-cultuur en de thee-bereiding. „Van de

Ernest Cassutto & Dr. A. Kervel
TANDARTSEN
Frederik Hendriklaan 45 - SCHEVENINGEN
Teleph. Schev. 122
Spreekuur: alle werkdagen 1—3.

Model Voorjaar 1921

Hoeden

Den Haag, Spuistraat 8

OOST

P.M. BROEKMANS AMSTERDAM
KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERNIEUWSTE
VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

WEST

ISERIEF & CO.
Magazijn „De Prijslijst”
Veenestraat 16-18 · DEN HAAG · Valeriusstraat 29

Specialiteit
Tricolage
Garen en Band
Kousen

Verzending naar Oost- en West-Indië.

Wasch-, Glans- en Strijkinrichting „Fortuna”
Mej. v. d. NEUT — HOEFKADE 59

Wasschen en Stoomen van Gordijnen, Spreien en Dekens.

OVERHEMDEN f 0.40	FRONTS f 0.18
VESTEN f 0.60	BOORDEN f 0.15
HALFHEMDEN f 0.25	MANCHETTEN p. p. f 0.20
BLOUSES vanaf f 0.50.	

Voor geheele wasschen speciaal tarief.
De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen, Rijswijk en Voorburg.

N.V. WIENER & VAN WITSFN
Gevestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM DEN HAAG
35 Schiedamsche Singel 94 Noordeinde

E. VAN EMBDEN

In- en Verkoop van
uitsluitend eerste soort nieuwe en tweede hands
MEUBELN, PIANO's, BRANDKASTEN,
KANTOORMEUBELN, enz.

Schiekade 207 · ROTTERDAM · Telef. 10134
(naast Astoria Bioscope)

Hammond School en COPIERINRICHTING
Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copieerwerk.
Strongste discretie verzekerd.

P. J. VEELO & ZNEN
DEN HAAG
Lange Houtstraat 15^B :: Tel. H. 6655

**.. WONING ..
INRICHTING**

Behangerij Stoffeerderij

plantage tot het pakje”, van welk film het eerste deel, handelende over de theecultuur op Java, in deze serie werd opgenomen. En verder uit het Koloniaal Instituut te Amsterdam voor dit programma vervaardigde speciale afdrucken van een tweetal films: „Het leven der Europeanen in Indië”, en „Volksgebruiken en kunst bij de Karo-Bataks”.

Behalve voor de kinderen der scholen, zijn deze films ook vertoond geworden voor volwassenen, onderwijzers(essen) — 29 Januari i.l. — en werd de toelichting gegeven door den heer van Vuuren voornoemd.

Betreffende een der demonstratiën voor kinderen op 15 dezer, het volgende:

In den namiddag van den dag demonstreerde de heer D. van Staveren, Directeur der Gemeent. Schoolbioscoop, voor een met jongens en meisjes geheel gevulde zaal, een film over de Toradja's, voorafgegaan door een verhandeling over land en volk met behulp van geëxposeerde voorwerpen.

Deze voordracht en de toelichting bij de daarna vertoonde films, waren van dien aard, dat het jonge goedje met de grootste belangstelling volgde wat oog en oor te aanschouwen en te hooren kreeg. Dat bleek telkens. Een en ander stond op hoog pedagogisch peil, was dientengevolge leerzaam en onderhoudend en, ware het niet, dat de plaatsruimte eischen stelde, aan den lust om hiervan iets meer te vertellen, zou gaarne worden toegegeven. Zoo bv. was kostelijk des heeren van Staveren's welgeslaagde poging om de leerlingen een oogenblik te doen verwijlen bij de begrippen „beschaafd” en „onbeschaafd”.

Met alle aandacht en stil, als niet-knagende muisen, volgde men van het begin af tot aan het einde de belangwekkende vertooning, welke in de ontvangelijke gemoederen meer dan een vluchtigen indruk moet hebben achtergelaten. Die vertooning heeft op de beste wijze, waarop dit geschieden kon, het Nederlandsche kind kennis doen maken met de koloniën en daardoor zijn algemeene kennis vergroot.

Zou dan de uitspraak, dat hier geen belangstelling bestaat voor de koloniën, behooren te worden gewijzigd in dien zin, dat deze wel bestaat, maar dat het faalt aan inzicht om dezelve op te wekken, ook bij volwassenen?

Feuilleton.

Levend Begraven.

Pastoor Vertenten, de bekende schrijver over de zeden en gewoonten der Kaja-kaja's van Zuid-Nieuw-Guinea, geeft in No. 50 van de Java-Post een staaltje van een in onze oogen zeer wreed gebruik van dien volksstam. Om het stukje, getiteld „Levend begraven”, niet uit zijn verband te rukken, nemen we het in zijn geheel over.

De oude blinde Koermoe leefde in Noh. Otiv en einde 1918 is zij er levend begraven.

Koermoe had een grijzen kroeskop, haar grauwe vel was diep gerimpeld, grof waren de harde handen van het vele werk, ruw en dor heel het lijf. Maar om de doode gesloten en ingevallen oogen speelden vriendelijke rimpels en goedge oudmoedertjestrerken groefden zich om neus en mond.

Haar eenige opschik bestond in een paar kralsnoeren om den hals en de drie nautilus-scherven — met paarlemoerglansen — op de vaalbruine vlenste borst.

Haar eenige dochter zorgde voor haar eten en voor hare sirih-pruim, waarvan Koermoe de hardste

Fantaisie is niet een der sprekendste vermogens van den vaderlandschen geest!

Wel toevallig, dat in deze maand zoovele Indische films worden vertoond. Zaterdag 19 Februari hield de heer Th. Delprat bij gelegenheid eener samenkomst aan de „Witte Brug”, voor de „Vereeniging Koloniale School voor Meisjes en Vrouwen” een causerie met lichtbeelden, terwijl, zooals bekend is, Vrijdag 25 dezer eene belangrijke bioscoopvoorstelling zal plaats hebben, uitgaande van de afd. Den Haag dezer vereeniging. Over die voorstelling in een volgend Nr. van ons blad.

Het toeval zou kunnen worden verklaard door de opleving eener latente belangstelling van Nederland voor Indië; ook de thans meer dan ooit te voren geuite klachten over het gemis daaraan strekken ten bewijze. De filmvertooningen, waarvan sprake, kunnen dan ook niet hoog genoeg worden aangeslagen, als middelen tot verspreiding der kennis van de koloniën, tot veredeling van geest en gemoed, als heilzame correctieven tevens voor de veelvuldige schadelijke uitwassen eener prachtige vinding, welke uit geldzucht al te zeer misbruikt wordt om beelden op het scherm te projecteeren, welke vooral den jongen mensch eerst geestelijk neerhalen om hem daarna lichamelijk te gronde te richten.

Zoo moge het dan als een verblijvend teeken worden aangemerkt, dat de filmkunst ter luidspnelt, waar het gesproken en geschreven woord tot dusver blijkbaar te kort schiet. Kon, vóór een halve eeuw, Potgieter, over onderwerpen als het onderhevige, met eene liefkoozede uitdrukking mistroostig zeggen: All barren from Dan to Berseba”, het huidige geslacht richte zich hiernaar, dat binnenkort getuigd kan worden: Het Nederlandsche volk van den Dollart tot de Schelde, het leeft met Indië mee.

ATTENTIE! In het belang eener goede Administratie worden Heeren Penningmeesters (Secretarissen-Penningmeesters) der Afdelingen van de Vereeniging „Oost en West”, beleefd verzocht hunne aandacht voortdurend te willen blijven schenken aan de op een der achterbladzijden van dit blad, steeds voorkomende opgave van Mutatiën (zie circ. v. 22 Jan.).

ingrediënten fijn stampte in een houten mortier, dat zij steeds in haar van biezen gevlochten tasje bij zich droeg.

Haar kleinkind Jamoi, een zwart jongetje van een jaar of tien met groote witte tanden en heldere oogskens, was haar liefde en haar geluk.

Voor hare dochter was zij — en dat wist en voelde zij zeer goed — soms te veel een Doom Agoe, iets van geener waarde, waar men slechts last van heeft. Voor den kleinen Jamoi niet.

Ook hier houden grootvaders en grootmoeders zeer veel van hunne kleinkinderen. Maar heel bijzonder hield Koermoe van den kleinen Jamoi, want hoe klein ook: hij was haar steun, haar geleide. en hij hield veel van haar.

In het dorp bewoog zij zich weinig en als het noodig was, voelde zij met haar langen stok of er niets in den weg lag.

Koermoe ging nog de tuinen in, en in den oostmoesson zeer ver soms, wanneer de menschen van Noh. Otiv naar het jachtterrein gingen of tuinen maakten in het achterland. De kleine Jamoi leidde haar daarheen bij haar stok.

Grootere en kleinere boomen, die hier als bruggen dienst doen, waren hindernissen. Kwamen zij aan eene sloot, dan waadde Koermoe er door en kroop er aan den anderen kant weer uit. 't Was lastig, maar zij en Jamoi hadden tijd genoeg.

Zóó was Koermoe niet verplicht als sommige

Riviera en Zwitserland

Geregelde Koeriersdiensten.
(visa versa).

REISBUREAU LINDEMAN.
's-Gravenhage

Arnhem Groningen Utrecht

Het beste Engelse Rijwiel de Rutge-Whitworth
Het beste Hollandsche Rijwiel de Hima

Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
Telefoon H. 7356 134 Telefoon H. 8742

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782. DEN HAAG.

Ingezonden Stukken.

„Een babbeltje over Curaçao“.

Geachte Redactie.

Uw aanleiding van de stukken, onder bovenstaanden titel in het „Koloniaal Weekblad“ verschenen, verzoeken wij u te volgen te willen opnemen in Uw veel gelezen tijdschrift.

Wij willen n.l. opkomen tegen de voorstelling, die de heer v. H. van de toestanden op Curaçao geeft, aangezien hij reeds een 20 of 30 jaar geleden, de toestanden aldaar heeft waargenomen, zooals de heer v. H. ze beschrijft. Daar wij Curaçaoënaars zijn en men ons wellicht van onwetendheid zou beschuldigen, wenschen wij zelf geen uitspraak te geven van de toestanden daar ter plaatse, maar slechts een vraag te stellen, hopen, dat een Hollander, die langer dan de heer v. H. op Curaçao heeft verbleefd, en het leven daar door en door kent, zich geen moeite zal gevoelen, als protest tegen bovengenoemde voorstelling, het Curaçaoësche leven naar waarheid te beschrijven. Het bestaat, volgens den heer v. H., een zekere animositeit tusschen Curaçaoënaars en Hollanders. Nu zouden wij u vragen: „Zou deze niet veroorzaakt worden door het gedrag van hen, die op Curaçao gastvrijheid hebben betoond of nog genieten, maar hun dankbaarheid op geen andere wijze weten te uiten dan door bespotting van de Curaçaoënaars?“

Hoogachtend,

W. P. MAAL.
P. H. MAAL.

In antwoord op de weinig vriendelijke opmerkingen van de heer v. H. en P. H. Maal over het door mij geschreven „Een babbeltje over Curaçao“, het volgende:

Ik is mij een raadsel hoe iemand de strekking van dat artikel zóó verkeerd heeft kunnen begrijpen en hoe iemand het zóó verkeerd heeft kunnen lezen, als de geachte inzenders hebben gedaan.

Waar een goed lezer, is de strekking ervan, van het begin tot het einde toe, zeer waardeerd; terwijl, en daar gaat het om, ik volstrekt niet heb gezegd, dat er een zekere animositeit bestaat tusschen de Curaçaoënaars en de Hollanders, integendeel.

Ik heb gezegd, dat er een zekere animositeit bestaat tusschen de afstammelingen van de oude Nederlandsche kolonisten en de bijna uitsluitend Joodsche nakomelingen van de vroegere Spaansche kolonisten.

Dit was en is nog steeds zoo, maar is heel wat anders, dan de schrijvers van het ingezonden stukje gemeend hebben, dat er stond.

andere oude sukkels steeds in het dorp te blijven. Zij was goed ter been en haar Jamoi bracht haar naar zij wilde.

De kleine leerde van haar allerlei zaken, goed en slecht voor den Marindinees, eigenschappen van allerlei hout, vruchten, bladen, vezels en ranken. Zij vertelde hem ook allerlei verhalen van vroeger, over deewa's, over feesten, familie-betrekkingen, en Jamoi klom reeds elken dag in zijne klapperboomen, omdat grootmoeder en hij, als echte Marindineesen, zoo gaarne jonge klapper leegden, Ongat.

Zoo leefde Koermoe kalm en tevreden in Noh. Maar opeens kwam er Tiek in 't land, groote bemettelijke ziekte (de Spaansche griep). Ook Noh. Ook kreeg zijne beurt en velen stierven. Er werd geen sago meer geklopt en velen kwamen om bij gebrek aan verzorging en voldoende voedsel. Ook de dochter van Koermoe werd aangetast.

Koermoe zelf was nog gezond, maar het leven begon haar nu te verdrieten. Niemand zorgde voor haar, zij was bang ook aangetast te worden en wilde maar liever aanstonds sterven.

„Begraaf mij maar“, zeide ze aan de mannen, „Ahe-Oganab!“

En de mannen, die dat zéér logisch vonden — wat is eene oude blinde nog waard? — weigerden haar dien dienst niet; zij groeven een kuil en bebeneden haar levend begraven!

Maar vóórdát Koermoe in het graf ging liggen, dacht ze nog aan den kleinen Jamoi. Leunend op haar stok wendde zij een laatste maal haar blind gezicht naar het strand en wuifde met hare dorre hand naar de zee toe, naar Jamoi-ke, dien ze daar spelende wist (ze had het kind niets gezegd van wat er ging gebeuren). Jamoi, Ehe, zei ze, Jamoi, Ehe! dag Jamoi! vaarwel Jamoi! dag!..... toen hielp men haar in den kuil en vulde dien met het mulle zand.

's Avonds zocht Jamoi te vergeefs naar grootmoeder. Men vertelde hem, dat ze begraven was en hoe haar laatste gedachte en haar laatste groet voor hem waren geweest.

Toen heeft de kleine heel den avond geweend, gesnikt, tot hij moegeschreid in slaap viel. Ook zijne moeder stierf. En een tijdje later kwam Jamoi met zijn neefje Jaki naar de Missie. 't Is een goed eenvoudig jongetje, maar niet vlug.

Deze treurige geschiedenis heb ik van hem zelf. En nu nog, als er sprake van is, denkt hij met liefde en droefheid terug aan Koermoe, zijne blinde grootmoeder, die zó'n goede oude vrouw was, „Waningap Mes-Iwag“ en die levend begraven werd.

Ik ben echter overtuigd, dat wanneer de schrijvers mijn artikel nog eens onbevooroordeeld zouden willen overlezen, zij zeer zeker spijt zullen gevoelen over hunne onvriendelijke en misplaatste opmerkingen aan het slot van hun stukje.

Elk onbevooroordeeld lezer van mijn artikel, zal toch begrijpen, dat hier een vriend van Curaçao aan het woord is geweest.

Met vriendelijken dank, geachte redactie, voor de mij verleende gelegenheid bovenstaande opmerkingen eens recht te zetten, met de meeste achting,

J. VAN HAAFTEN.

Den Haag, 19 Februari 1921.

Uit de Pers in Nederland.

De Onderwijzers in Indië.

Het voornemen der Regeering om Duitsche onderwijzers naar N.-I. te zenden, heeft veel bestrijding gevonden, zoowel in de pers als in het N. I. O. G., dat onlangs in een goedbezochte vergadering een krachtig protest deed hooren, voornamelijk op pedagogische gronden, maar tegelijk wijzende op het ontoereikende der traktementen.

Eigenaardig doet in dit verband aan, hetgeen in „De Vacature“, weekblad voor onderwijzers, de heer Joh. van Leeuwen te Rotterdam schrijft:

„Met verlof uit Indië hier te lande vertoevend, verbaas ik mij dagelijks meer en meer over 't leven van den onderwijzer in Nederland. Ik verbaas mij dat ze niet bij hoopen naar Indië gaan. Waarom gaan ze niet? Omdat ze niet weten wat Indië voor den onderwijzer is. Ze krijgen vaak inlichtingen, die ze niet vertrouwen en ook moeilijk kunnen gelooven. Welnu, gij die lust gevoelt naar Indië te gaan, gij behoeft niets te gelooven, maar kunt u persoonlijk overtuigen, dat ik er in den loop van 10 jaren f 40.000 (veertig duizend gulden) heb overgespaard. In een land, waar 't financieel zoo goed is, komt de rest ook wel in orde, zou ik zoo denken.“

Koloniale School voor Meisjes en Vrouwen.

Aan de dagbladders ontleenen wij het volgende: De vereeniging Koloniale School voor meisjes en vrouwen heeft gistermiddag alhier een bijeenkomst gehouden, waarin mevrouw W. A. L. Ros Vrijman een voordracht hield over: de noodzakelijkheid van een koloniale school voor meisjes en vrouwen. Spreekster gaf eerst een overzicht van wat de

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij

VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL
Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumanie; eertijds van H. M. Koningin Sophia.

OPGERICHT 2 AUG. 1853.

Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam. UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN LUIERMANDEN.

Monarch

Schrijfmachine

HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & Co
AMSTERDAM-ROTTERDAM
DEN HAAG.

N.V. MEUBELFABRIEK

1/2 LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM“
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Firma A. L. J. en W. DE HAAS

Vleeschhouwer

Hofleverancier

Wagenstraat 35a, 'S-GRAVENHAGE, Tel. H. 882

Electro-Technisch Bureau
H. VAN ZIJL

Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017

Licht, Kracht, Verwarming, Schel-
... en Telefoon-Installatiën. ...

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Seden aan.

Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 %/o gewaarborgd.

124

Electro-techn. en Mechanisch Bureau „HOLLAND”

ANNASTRAAT 17 - DEN HAAG - TEL. H. 4738

2 x bellen.

Electriciteit op elk gebied.

Groote keuze Electriche Ornamenten, enz.

Baden, Geysers, Waschtafels.

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHE**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Met beroemde merk
MIS MASTER'S VOICE
GRAMOPHONES
EN PLATEN

IS STEEDS IN DE GROOTSTE
KEUZE VOORHANDEN BIJ:

LET WEL
HIS MASTER'S VOICE
HET BESTE MERK.

WILLEM SPRENGER
Agent der Gramophone Comp. Ltd.
PASSAGE 46. DEN HAAG.
Tel. 3778.

vereniging in haar eerste bestaansjaar gepresteerd heeft en zij bracht hulde aan zuster Hellemans, die den stoot tot de oprichting van de vereniging heeft gegeven.

In dezen tijd, zoo zeide zij verder, van algemeene malaise, waarin reeds zooveel geld gevraagd wordt van de Regeering en van particulieren, is het moeilijk de middelen te vinden voor een instelling, waarvan het nut van hoogerhand maar niet zoo direct wordt ingezien. De Minister van Koloniën moet meer overtuigd worden van het sterke particuliere initiatief in deze. De school zal afdelingen moeten bevatten voor zuigelingenverpleging, voor kraamvrouwen- en ziekenverpleging, enz.

Het gezinsleven in Nederl.-Indië moet, meer nog dan hier, op hooger standpunt worden gebracht.

Het jonge meisje staat in Nederl.-Indië geheel afgezonderd van haar vroegere betrekkingen; daarom is een grondige voorbereiding met zedelijken ondergrond noodig. Het gebrek hiervan is de reden, waarom in Indië zoovele gezinslevens mislukken. Minder mislukking en teleurstelling, een gezondere basis zal het gevolg zijn van meer voorbereiding. Spreekster wees hier op het belang van hygiënische kennis, kennis van ziekenverpleging en verbandleggen.

Met beperkte financieele middelen zal het niet gelukken, want de eischen aan deze school mogen hoog worden gesteld. De meisjes moeten in een Indische omgeving worden gebracht, inlandsch personeel moet er zijn, opdat de omgang daarmee bekend worde. Onderricht in land- en volkenkunde op praktische wijze is eveneens noodzakelijk voor een goede voorbereiding. Voor goed onderwijs is echter veel geld noodig.

Wanneer wij er in slagen deze school te stichten, zoo ging spreekster voort, doen we een stuk cultureelen arbeid, waarmee we elk land, dat koloniën heeft, vóór zullen zijn; we verrichten dan voor elke koloniale mogendheid pionierswerk. Er zal een arbeid verricht worden, die honderdvoudig vruchten zal afwerpen, zoowel voor moederland als voor koloniën. Niet alleen zitten hier ideëele, ethische overwegingen voor; de ware practicus is de ware idealist. Spreekster eindigde met den wensch, dat het dengenen, die zich hiervoor inspannen, gegeven mocht zijn tot stand te brengen, wat zij wenschen, door aller steun en hulp, in dienst van het vaderland, ter wille van het Nederlandsche gezin in de koloniën, ter wille van de Nederlandsche arbeidskracht en van een hechter band tusschen Oost en West.

Na het zingen van nog eenige liederen door mevr. De Stuers, kwam de heer Th. F. A. Delprat aan het woord, die in snel tempo een 70-tal beelden van Indië liet zien, waarbij hij eenige toelichting gaf.

Radio-Station.

In het „Vaderland” schreef C. N. een drietal artikelen over dit onderwerp, besluitend met de woorden:

„Op het oogenblik is de toestand van de radio-telegrafische gemeenschap met Indië de volgende: Het radio-station Sambeek is klaar en neemt dagelijks van 4 tot 10 uur n.m. de Indische berichten op en seint ze gewoon telegrafisch naar Amsterdam, waar voor distributie gezorgd wordt. Antwoord kan Sambeek niet geven, omdat het niet seinen kan. Om de overeenkomst der radiogrammen zooveel mogelijk te verzekeren, herhaalt Indië iedere twee of drie woorden en herhaalt na afloop het geheele telegram nog eens. Daarbij neemt het Indisch zendstation aan, dat Sambeek goed verstaan heeft. Is dit eventueel niet het geval, dan geeft Sambeek een kabeltelegram af, waarin verzocht wordt om herhaling van het niet begrepen telegram. Hiredoor ontstaat wel in enkel geval vertraging, maar tot nog toe kwam dat weinig voor.

Voorloopig neemt Sambeek alleen regeerings-telegrammen op. De radio-dienst is nog niet voor

het publiek opengesteld. Over ongeveer een jaar als het radio-station te Kootwijk in werking treedt zal de dienst voor het publiek geopend kunnen worden. Daar is de radio-telegrafische gemeenschap met Indië volledig tot stand gebracht en de draadloze seinen kunnen ongehinderd tusschen ons land en Indië heen en weer vliegen. Kootwijk zal de seinen verzenden naar Indië, Sambeek zal de Indische berichten opvangen. Het zal dan zijn alsof onze koloniën naast ons liggen, want voor de radio-telegrafie, die de helft van den aardbol om seint, is meer dan dat kan, bestaan geen afstanden. Het klein wordt onze aarde door die radio-telegrafie. Veraf en dichtbij worden even zoo relatieve begrippen als groot en klein. Dan zal alleen nog te wenschen overblijven de draadloze telefonische gemeenschap met Indië, maar of het zoover zal komen, dat een Hagenaar zijn familie in Batavia opbeleeft kan, wagen we niet te voorspellen. Wie echter het draadloze station te Sambeek heeft gezien en met zijn eigen ooren de draadloze stem uit Bandoeng en zijn onmiddellijke nabijheid heeft gehoord, die durft niet aan de mogelijkheid te twijfelen van de kommaal tot stand komende radio-telefonische gemeenschap met onze koloniën.

Wij mogen dit artikel niet besluiten zonder te gewagen van de proeven, door den heer Flug, een bekende persoonlijkheid op radio-telegrafisch gebied, werkzaam aan het radio-station Sambeek, daar verricht. Hij toch heeft voor het eerst proeven genomen met een niet in de lucht opgehangen, maar in den grond gelede antenne. Slagen de proeven verder goed, dan zou waarschijnlijk een opgehangen antenne op opvangstation overbodig worden, de dure masten zouden kunnen vervallen en een groote vereenvoudiging zou worden bereikt, want het aanbrengen van zoo'n grond-antenne uit den aard der zaak iets veel eenvoudiger is dan het opstellen van hooge masten. Ook deze ontdekking bewijst weer dat op radio-telegrafisch gebied nog lang het laatste woord niet is gesproken.

Na ons bezoek aan de beide radio-stations kregen wij weer den indruk, dat Nederland, wel verre van achterlijk te zijn, toch steeds weer met den tijd mee weet te gaan en voor de meest moderne toepassingen van de techniek wat over heeft. Door onze radio-telegrafische stations Kootwijk en Sambeek nemen wij een voorname plaats in op het draadloze telegraafgebied.”

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Tjipto's verbanning.

Wij ontleenen aan de Loc.: Andermaal heeft de Indische regeering op den Javaanschen nationalisten Tjipto Mangoenkoesoemo de „exorbitante” bevoegdheid, haar bij art. 47 van het Regeeringsreglement verleend, moeten toepassen. Bij G. B. van 14 Dec. is aan Tjipto, „als opleverende gevaar voor de openbare rust en orde”, het verblijf in tien maanden genoemde residenties van Java ontzegd.

Den eersten keer, in 1913, werd aan Tjipto een bepaalde plaats als verblijf aangewezen, doch de uitvoering van het besluit werd opgeschort, om hem in de gelegenheid te stellen zich naar Nederland te begeven met de beide andere ballingen, Dourwa Dekker en Soewardi Soeryaningrat. Na enkele jaren is toen het interneeringsbesluit ingetrokken, zoodat hij terug kon keeren naar zijn vaderland.

Tjipto is in de Inlandsche beweging een heel aparte figuur. In 1908 heeft hij, toen nog leerling van de Stovia, tot de oprichters van Boedi Oetomo behoord. Hij was toen reeds wars van aansluiting bij hooge ambtenaren en aanzienlijke particulieren, die aanvankelijk de leiding in de beweging van toen

Firma H. RAHR, Utrecht
ACHTER ST. PIETER 4 - TELEFOON 443
OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

KUNSTINSTITUUT

De Scheveningsche Muziekschool

Dir. JOSEPHINE WINTER

Keizerstraat 23 - Scheveningen

Bebaboe's en Jongens
beschikbaar. 303
bevragen in „PERSINGGAHAN”
Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw, Piet Heinplein, Tel. 1587 1588
Bijkantoor: DEN HELDER, Hoofdgracht 37, Tel. 83.

enkel intellectueelen hadden en wenschte dat een echte volksvereniging zou zijn. Arts ge- vestigde hij zich te Solo en verwierf zich een flinke praktijk. Toen in 1911 in Malang pest uitbrak, behoorde hij tot de eersten die zich meldden, om te helpen, en wel in kwaliteit van een Inlandsch arts. Hij onderscheidde zich der- mate, dat hem met andere geneesheeren de Oranje- ssa-orde werd. Inmiddels had hij te Malang Kartini-club gesticht, welke zich bezig hield met vraagstukken van den dag. In dien tijd kwam S. I.-beweging op, maar Tjipto voelde zich als nationalist meer aangetrokken tot de door Douwes Dekker gestichte Koloniaal-Indische Partij. Douwes Dekker, die door personen als Tjipto de Inlandsche ssa hoopte te bereiken, wist den jongen arts over- halen om plaats te nemen in de redactie van de sres. Aanvankelijk leek het of Tjipto een gema- der toon zou voeren dan Douwes Dekker, maar geraakte spoedig onder diens invloed en men zag Tjipto optreden als president van het bekende Co- Boemi Poetra, opgericht ter gelegenheid der- van het eeuwfeest van Nederland's onaf- kelijkheid als een soort contra-beweging, welke eerst tot schriftelijke protesten scheen te zullen- palen, doch aldaar een onbesuisde verzetspoging te beoogen. Op het juiste oogenblik heeft de- sche regeering toen ingegrepen.

die van de revolutionaire actie in de Inlandsche maatschappij.

Het is daarom een juist besluit van de Indische regering, om in het belang van de openbare rust en orde aan Tjipto het verblijf in de Javaansche landen te ontzeggen. Er is aanvankelijk sprake van geweest, dat alleen het terrein der zelfbesturen voor hem zou worden gesloten. Niets gemakkelijker zou hem dan echter zijn geweest, dan om van naburige residenties zijn actie voort te zetten. Thans is zijn invloed in het gebied, waar deze het gevaarlijkst zou kunnen werken, geheel geneutraliseerd. En de tribune in het Hertogspark blijft voor hem behou- den.

Van Tjipto wordt door mede- en tegenstanders erkend, dat hij niet behoort tot de „zichzelf zoe- kende leiders”. Het is hem dan ook niet naar den vleeze gegaan. Hij is er echter niet minder ge- vaarlijk om. Tjipto behoort tot de beeldenstormers, die vroeg of laat moeten opbotsen tegen het gezag; die de botsing zoeken. Onbaatzuchtig — maar ook onbeheerscht. Geen koloniale regeering kan het drijven van zulke fanatici met gekruiste armen aan blijven zien.

Een eerezaak.

Het Soer. Hbl. schrijft:

In een weldoorwrocht artikel in het Bat. Nwbl. wijst Jan Roechem op het ernstig gevaar, hetwelk de Indische gemeenschap dreigt door een steeds verder doordringende standenscheiding, waardoor een niet gering deel gevaar loopt steeds naar lager niveau af te zakken. Wij kunnen helaas het uit- voerige betoog niet in zijn geheel overnemen, doch volstaan met daaruit een greep te doen om hen, die belang stellen in het lot van het Indo-Europeesche kind, aan te sporen krachtig front te maken tegen de onderwijspolitiek der Regeering en haar opvat- ting omtrent de beteekenis van de z.g. blijvers en trekkers.

Bij de vraag, wat als directe oorzaak van het pauperisme is aan te wijzen, zegt de schrijver (schrijfster?), dat daarvoor reeds twee factoren zijn aan te wijzen, en wel de achteruitgang van het on- derwijs en degeneratie, voornamelijk bij de stedelijke bevolking; lichamelijke degeneratie, door het huwen in te beperkten kring.

„De strijd om het bestaan heeft in de inlandsche maatschappij concurrentie veroorzaakt, waaraan velen uit de Indo-Europeesche lagere kringen ten slachtoffer vallen. Gebrek aan leervermogen moge hen geestelijk ongeschikt maken voor concurrentie in den ambtenaarsstand, ongetwijfeld zijn de mees- ten zeer zeker geschikt tot goeden handenarbeid.

In dit opzicht komt de vereniging te Semarang, die meisjes wil opleiden, welke haar geschikt zullen maken voor den „struggle for life”, een woord van lof toe; het is een eerste schrede op den goeden weg; „arbeid adelt”. In plaatsen, waar zich werk- plaatsen der S.S. bevinden, kan men Europeesche jongens aan de draaibank zien staan, die door de praktijk zullen uitgroeien tot krachtige steunpilaren der kleinere Europeesche samenleving, omdat zij practische leiding zullen kunnen geven. Men ver- gete niet, dat de Europeesche jongen in de practijk maar heel weinig gelegenheid vindt zich tot een be- hoorlijk ambachtsman te ontwikkelen, en het is niet onmogelijk, dat dit oorzaak is, dat zoo weinig Euro- peesche jongens een handwerk leeren. De goede werkkrachten bevinden zich hoofdzakelijk in Chi- neesche kringen en de Europeesche jongens kunnen daar niet in de leer gaan, waardoor de Chinees een soort monopolie behoudt. Daarin behoort voorzien te worden. De S.S. heeft wel getracht een soort van ambachtsschool in het leven te roepen, waar zij werkplaatsen bezit, maar schr. meent dat de op- richting beperkt is gebleven tot Bandoeng.

De schrijver doet vervolgens een beroep op het I. E. V., om in deze stappen te doen en om aan de

PENNOCK-COMPANY
Huygensstraat 27 Tel. H 6300 - Tel.-Adr.: „Highspeed”

DEN HAAG
BANDOENG

EXPORT van AUTOMOBIEL- en
KOETSWERK-ONDERDEELEN

THE PH. VAN OMMEREN
CORPORATION OF NEW-YORK
New York, San Francisco (Cal.),
42 Broadway. 64 Pinestreet.

belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.
Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

..... Vereniging voor
Correspondentie-Onderwijs
Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een **uitstekende** gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de **Vereen. voor Corr. Onderwijs**

Technische Cursussen: Ambachts, Machinisten, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.

Handelcursussen: Boekhouden, Han- deldcorresponden- tie, Schoonschrijven, Stenografie.

Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)

Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.

Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.

Opleiding akten M.O. Wiskunde (Kl en Kv), Boekhouden (KXII), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m Mk), Werk- tuigkunde (KII), Zeevaartkunde (I), Schoon- schrijven (N).

Honderden Geslaagden.
Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

N.V. Brood- en Beschuitfabriek
„DE OUDE VETTE HEN”
DEN HAAG
bij het **Stadhuis**

Alle soorten Brood, Beschuit, Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

Adverteeren doet verkoopen

wa Tjipto's terugkeer in Indië heeft hij zich eerst nalmen tijd op den achtergrond gehouden, doch nadelijk heeft hij groter aandeel genomen aan actie van de N.-I. P., ook door zijn medewerking in het toenmalig dagblad *Insulinde*, het orgaan van de partij, en na den terugkeer van Douwes Dekker, nog altijd zijn funesten invloed op Tjipto niet verloren had, heeft hij zich steeds meer overgegeven aan allerlei verholen geaeger. Waarschuwing op- schuwing is hem geworden en af en toe ver- men de in Inlandsche kringen welbekende aan- diging, dat hij zich met het oog op zijn gezond- voorgeed zoo terugtrekken uit de politiek. Maar heeft het niet meer kunnen laten en ten slotte de Regeering, die waarlijk genoeg lankmoedig- ten opzichte van Tjipto betrachtte, hem op- de kracht van haar arm moeten doen ge- len.

al hetgeen in den loop der laatste jaren over Tjipto's actie in de Vorstenlanden is gepubliceerd, het overbodig in herinnering te roepen welke on- derdaad voor figuren als Tjipto een uitgezocht rein voor agitatie, waarvan dan ook op handige wijze door de I. P. is geprofiteerd. De veelszins nog- toestand, die niet met een handomdraaien op het peil van den nieuwen tijd zijn te brengen, men stof te over voor een persoonlijkheid als Tjipto, die er voor zijn taak van volksman tegen- adiel is voortdurend voedsel kan vinden. De- agrarische en sociale misstanden in de Vorstenlan- den ook door de Regeering thans ten volle erkend, men zich echter alleen wegnemen door een zooveel- mogelijk bespoedigde, kloek uitgevoerde reorgani- tie, welke er rekening mee houdt dat de toestan- daar historisch zoo zijn gegroeid en geen enkele groep afzonderlijk er aansprakelijk voor kan wor- den gesteld. Ze laten zich niet wegnemen, intege- nel ze worden juist bestendig door een in-troebel- water-visscherij, zooals door Tjipto en de zijnen werd beoefend, welke immers allerlei belemmerende uitzonderingsmaatregelen — laatstelijk het verga- derverbod — noodzakelijk maken.

Tjipto, door den Gouverneur-Generaal benoemd tot lid van den Volksraad, had volle gelegenheid om dit college, de bij uitstek daartoe bestemde plaats, zijn grieven tegen Vorstenlandsche toestanden bloot te leggen en op de zelf gewenschte wijze te ijveren voor de belangen van zijn volk. Hij heeft die ge- legenheid niet ongebruikt laten voorbijgaan, maar men de andere gelegenheid willen versmaden,

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM
SINGEL, HOEK HEILIGENWEG 20
Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
HEERENKLEEDING NAAR MAAT
Indische Uitrustingen
Vraagt geïllustreerden Catalogus.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
 EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
 UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
 136 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

„Twed“
 Hollandsch-Indisch Restaurant
 en Tearoom
 Reinkenstraat 76 Tel. H. 2150
 DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12-8
 Hollandsche
 ..en Indische Tafel..

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm
 water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
 Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne
 Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het
 daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
Kristal - Porselein
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland“
 te Gouda.
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout.
 Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.
Dejeuners, Diners, Soupers
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

verwaarloozing van het Europeesche onderwijs een einde te maken.
 „Men richte zich eindelijk eens tot Nederland, want wij gelooven niet, dat van Indië hulp is te verwachten. Van alle zijden komen ongehoorde klachten over den benarden toestand en steeds worden maar wissels getrokken op het Europeesch onderwijs. Vooral voor de lagere klassen moet uitkomst gezocht worden, het is noodzakelijk. Aan de mindere ontwikkeling van het komende geslacht zullen motieven ontleend worden om het Europeesch Verbond. Ziet ge niet, dat het gaat om den ondergang van uw eigen ras?“
 Erkennend, dat op philanthropisch gebied het meest gedaan is door den trekker, besluit schrijver zijn warm pleidooi voor het Indische kind met de volgende gevoelige woorden, die zeer zeker diepen weerklink zullen vinden, allereerst in het hart van elk I.E. V.-lid:
 „Indo's, ik weet het, uw hart is warm genoeg; ik heb genoeg kunnen constatareeren, dat gij goedhartig en hulpvaardig zijt en vol medelijden. Komt, toont die nobele eigenschappen in het belang en het voordeel uwer minder gezegende stamgenooten. Neemt zelf ter hand de verheffing van wie afgeleden zijn naar de lage sporten der maatschappij. Door hen te verheffen, verheft gij immers uzelf. Schudt af de indolentie en die schijnbare onverschilligheid in het lot uwer genooten en neemt krachtadig deel aan het werk, dat het Europeanendom in zijn geheel in de Indo-maatschappij de plaats verzekerd houdt van heerschende macht door zedelijke en geestelijke meerderheid.“

Pensioenen vóór 1 Januari 1920.
 In de *Java-Bode* van 13, 14 en 17 Dec. bespreekt de heer S. J. Aay de „Gelijkstelling van de vóór 1 Jan. '20 toegekende Militaire en Burgerlijke pensioenen“.
 Schr. zegt o.a.: Het Volksraadslid Oppermann diende op 30 Nov. j.l. de volgende motie in, mede ondertekend door de heeren Bergmeijer, Laoh en Soselisa: „De Volksraad, van oordeel, dat de billijkheid medebrengt om de gagementen der militairen en de pensioenen der burgerlijke en militaire landsdienaren, die vóór 1 Jan. 1920 's Lands dienst verlieten, op gelijk peil te brengen van de pensioenen van hen, die na dien datum werden gepensionneerd;
 spreekt de wenschelijkheid uit, dat daartoe alsnog de noodige stappen zullen worden gedaan; en gaat over tot de orde van den dag.“
 Het ware juist geweest, indien de motie in twee deelen was gesplitst. De eene helft had moeten spreken over de militaire gagementen en pensioenen en de andere over de burgerlijke pensioenen. De door de commissie-Kroesen voorgestelde, en behoudens een kleine wijziging ten slotte aangenomen militaire pensioenen, hadden klaarblijkelijk niet tot grondslag de waardevermindering van het geld, waarvoor later alsnog eene verhooging van 40 pCt. dier standaardpensioenen afzonderlijk werd toegekend. Die standaardpensioenen-Kroesen kan en mag men derhalve niet anders beschouwen dan als eene eenduidige waardeering en erkenning van de verdiensten van een leger, dat sedert menschenheugenis op eene meer dan schandelijke manier gebukt had gegaan onder onderbetaling. En waar de aan eenige militaire betrekkingen te stellen eischen, noch het aanzien, noch wat ook te dien opzichte sedert de vorige pensioenregeling in eenigszins belangrijke mate zijn toegenomen, zoo bestaat er voor de oud-militairen geen enkele billijke aanleiding om hun die standaardpensioenen te onthouden. Integendeel, die behooren hun te worden toegekend met eene gelijktijdige verhooging van 40 pCt. voor de inmiddels ingetreden waardevermindering van het geld.
 Uit de door Schr. in extenso weergegeven rede

Grand Hotel Restaurant „ALLARD“
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
 Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
Huis van den 1sten Rang

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafrâchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

van den heer Oppermann in den Volksraad citeren wij: Mijnheer de Voorzitter! Ten aanzien van de militairen, die vóór 1 Jan. j.l. werden gepensionneerd, is aan deze zaak nog een gevoelsargument van beteekenis verbonden.
 Die mannen hebben voor de overgrote meerderheid een overwegend aandeel gehad in de ontsluiting en de mogelijkheid tot ontwikkeling van de Buitengewesten en het scheppen van meer geordende toestanden aldaar. De krachtige opleving van Indië, na de inzinkingstheorie, is samengevallen met en voor een belangrijk deel het rechtstreeks gevolg van die ontsluiting der Buitenbezittingen.
 De Indische gemeenschap plukt thans in ruime mate de vruchten mede van dien allerwege waardenemen opbloeit, die mogelijk is gemaakt door de moeizame pionniersarbeid dier mannen. Arbeid in de beste levensjaren verricht, met algeheele overgave van het beste en hoogste wat te geven was zonder zich ooit af te vragen of de eigen kostbare inzet wel immer naar waarde zou worden geschaald. Talrijk zijn zij, die hun toewijding aan de zaak, die nauwelijks de hunne kan worden genoemd, hebben moeten bekoopen met een lichaam, dat hen later op de arbeidsmarkt zou stempelen tot nonvalens, waardoor het hun niet mogelijk is hun schaars peil te brengen.
 De Indische gemeenschap heeft aan die mannen wat goed te maken.

UIT DE INDISCHE PERS.
De Gemeenteraad te Batavia en de Gezondheidsdienst tegenover de Volksgezondheid.
 In de „Neratja“ van 12 October 1920 zegt de heer S. Tondokoeseno, dat het hoofdbureau van den Geneeskundigen Dienst in Ned.-Indië een brochure heeft uitgegeven, waarin tal van inlichtingen worden verstrekt met betrekking tot het gevaar voor de verspreiding van ziektekiemen door de vliegen in de middelen, welke dat gevaar tot een minimum kunnen beperken.
 De Geneeskundige Dienst is van meening, dat dat gevaar groter is dan dat van al de gezamenlijke wilde dieren.
 De schrijver van het artikel wijst er vervolgens op, dat de haard van het vliegengevaar in elke woning bijna is de keukenafval.
 Dit moet door behoorlijk gesloten wagens worden afgehaald en op verren afstand van de bewoonde centra worden verzameld en verbrand, wil men het gevaar op afdoende wijze bezweren.
 Het onderwerp, onder dit licht beschouwd, moet men helaas verklaren, dat de Gemeenteraad te Batavia en het hoofdbestuur van den Geneeskundigen Dienst aldaar, in het belang van de gezondheid van de Inlandsche bevolking, totaal niets doen.
 Hetgeen de schrijver elken morgen waarnaem zijn slechts vuile grobaks, die geheel open zijn, een ondragelijken stank verspreiden en waaruit de droes op plaatsen, welke in de nabijheid van de kampong zijn gelegen, wordt gedeponeerd.
 Te Weltevreden geschiedt dit zelfs nog in de kampong Lima.
 Op dit oogenblik is de Geneeskundige Dienst ijverig doende om de stalletjes langs den openbaren weg, waar de bevolking haar eten kan koopen, op te ruimen in het belang van de volksgezondheid, o.m. op de kleine pasar op den hoek van Kramatwaroe, nabij de Gondangdiawijk. Dit optreden wordt door de Europeesche pers geprezen, aangezien het Europeesch element in die buurt reeds ondervonden heeft, welke nadeelen aan dien verkoop op die Inlandsche markt verbonden zijn, doch over de vernisbelt in de kampong Lima spreekt die pers niet.
 En dat is juist, waardoor de gezondheid van de Inlandsche bevolking wordt bedreigd.
 Het is geenszins de bedoeling van den schrijver, om tot den Gemeenteraad te Batavia of tot den Ge-

LENSVELT NICOLA
 Den Haag Holland
 Beschuit en Roggebrood
 voer export.

Tel. 4060
Haag - **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Dinners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Dinners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Dinners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Dinners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Dinners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
---	--	---

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
verkrijgbaar voor 24 Dinners tegen Gereduceerde Prijzen.
24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
24 porties soep . . f 5.-
Speciaal Geseigneurde DINERS met uitgebreid MENU
f 2.50 p. couvert.
Menu op aanvraag verkrijgbaar. 320
Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

...kundigen Dienst verwijten te richten; het is alleen zijne bedoeling te verklaren, dat, wanneer het werkelijke bedoeling dier autoriteiten is om de volksgezondheid te bevorderen, zij dan de aandacht ook eens zal schenken aan den afvoer van de vuilnis uit de huizen der bewoners en van de markten der bevolking.

Papierfabriek in Ned.-Indië.
Het zal vermoedelijk niet lang duren, of in Ned.-Indië zal een papierfabriek worden opgericht. De heer van der Waerden, Regeeringsgedelegeerde bij de commissie ter ontwikkeling van de fabrieks-activiteit, bevindt zich in het belang van die aangelegenheid te Bandoeng, terwijl twee hoofden van industriële ondernemingen in het Westen van de Bandoeng, in het Buitenzorgsche en in het Cheribonsche bezig zijn de meest geschikte terreinen voor de oprichting van een papierfabriek te onderzoeken. Een bepaalde keuze is evenwel nog niet gedaan. Het zijn de Naamlooze Vennootschap Papierfabriek Gelderland te Nijmegen en de firma Rupe en Colenbrander te Indramajoe, die den stoot in deze aangelegenheid hebben gegeven. De heer Hooijer, directeur van eerstgemelde vennootschap, is reeds in Indië en werkt samen met den heer Van der Waerden. Als grondstof voor het papiermateriaal wil men na den rijststroom overgebleven rijststengels gebruiken, aangezien de daarmede in Nederland genomen proeven goed hebben voldaan. Volgens bericht zouden op de Landsdrukkerij te Batavia reeds proeven met het nieuwe papier zijn genomen en zou men daarmede zeer ingenomen zijn. (Neratja 12 October 1920.)

En Handelsschool voor Inlanders in Ned.-Indië.
In de „Neratja” van 12 October 1920 kan men het bericht lezen, dat het in de bedoeling ligt van den directeur van Onderwijs, om een school op te richten voor Inlanders, alwaar gelegenheid zal bestaan de noodige handelskennis op te doen. De circulaire van dien Departementschef in dien zin is reeds verzonden aan de verschillende bestuurschefs, aan de hoofden van de Hollandsch-Indische scholen en aan den Onderwijsraad, met verzoek hun gevoelen te willen mededeelen over dit onderwerp, hetwelk men op de Begroeting van het jaar 1922 wil brengen. Het spreekt van zelf, zegt de berichtgever, dat, als de verschillende adviseurs éénstemmig zullen zijn in hunne meening, men toch wel zoo verstandig zal zijn om het handelsonderwijs eerst bij te brengen bij tal van Inlandsche onderwijzers, opdat er later geen gebrek zij aan leerkrachten. Het schijnt ook in de bedoeling te liggen, om eenig handelsonderwijs te brengen op het leerplan der Inlandsche IIde klassescholen.

De ontvoogding van Djèpara.
Met ingang van 1 October 1920 is het Regentschap Djèpara ontvoogd en is op dien datum het bestuur van dat gebied overgegaan op den Regent. Verzoeken om beschikking over gronden door inlanders, de grondhuur, de dessaverkiezingen, de belastingaanslag, de Inlandsche dessapolitie, worden in den vervolge dus niet meer behandeld door den Controleur, doch door den Regent. Verzoeken om gronden in erfpacht te mogen hebben, of in eigendom, worden behandeld in overleg met den Assistent-Resident. De Patih van Djèpara werkt thans niet meer als wedono en treedt, bij afwezigheid of ontstentenis van den Regent als diens vervanger op. De hoofdplaats Djèpara heeft thans een eigen wedono, terwijl verder 2 wedono's zijn geplaatst te Bangsi en te Pentjangan. De assistent-wedono van Njetoek is overgeplaatst naar Majong. (Neratja 12 October 1920.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.
Noodzakelijkheid voor de Chineesche vrouwen om deel te nemen aan de sport.

M. Keteiks betoogt in het Vrouwenblad van de Tjong Hoa Wi Sien Po van 5 October 1920, niet alleen de wenschelijkheid, doch ook de nuttigheid voor de Chineesche vrouwen om aan de sport deel te nemen. Die nuttigheid wordt haars inziens door de Chineesche vrouwen in Ned.-Indië niet begrepen en dat zal wel de reden zijn, dat zij over het algemeen geen belangstelling hebben voor deze toch zoo belangrijke aangelegenheid. Als de Chineesche kinderen somtijds iets aan sport gedaan hebben, dan hoort men ze in huis altijd daarover foeteren; vooral aan batonneeren hebben ze vreeselijk het land, zoodat ze zich zoo-veel mogelijk aan deze lichaams oefeningen onttrekken. De jongelieden weten en begrijpen niet wat een geoevende hand, een sterk en gezond lichaam vermag te doen en hoeveel weerstand men kan bieden, in geval van aantasting door eene ernstige ziekte. Alle sport, zegt de medewerker, is goed, omdat zij alle lichaamsdeelen krachtiger en gezond maakt, terwijl men met goed batonneeren en schermen, in geval van aanval, tal van vijanden van zich kan afhouden, hetgeen voor de Chineezzen van niet gering belang is, nu de leden van de Sarikat Islam zoo dikwijls de rust der Chineezzen verstoren. De Chineesche ouders handelen dan ook bestel verkeerdt, wanneer zij hunnen kinderen de kennis van de sport, gymnastiek, enz. onthouden, terwijl het in den tegenwoordigen tijd ook zeer nuttig is om hun te leeren met vuurwapens om te gaan, ten einde zich zelf zoo noodig te beschermen. Zij, die hierin te kort schieten, worden opgewekt en aangemoedigd om zoo spoedig mogelijk het te kort in te halen. Dat dit voor hen elk oogenblik van nut kan zijn, moge onder anderen hieruit blijken, dat nog niet zoo lang geleden een Chineesche vrouw te Sidaredja (Tjilatjap) door een lid van de Sarikat Islam uit haar huis werd gesleurd en op den weg werd gesleept. En dit slechts ten gevolge van een bestaand klein geschil. Had die vrouw handig met den stok kunnen omgaan en een vuurwapen kunnen hantceren, dan had zij zich zelf kunnen beschermen en den aanvalder op zijn voorman kunnen zetten, terwijl zij nu als een stuk vee werd behandeld en naar het kantoor van de Sarikat Islam werd gebracht. Het is zeker opmerkingwaard, dat geen der Chineezzen van de plaats, die er toch vrij sterk vertegenwoordigd zijn, deze vrouw is te hulp gekomen. Doch dat komt, zegt de medewerker, omdat geen hunner met stok of wapen kan omgaan en zij dus bevreesd zijn om zich in de zaken te mengen, alles tengevolge van het feit, dat hunne ouders hun de kennis van sport en gymnastiek onthielden. Een en ander zij daarom den Chineeschen ouders ter overweging aanbevelen.

De politieke toestand in China.

In de „Pewartja Soerabaya” van 3 November 1920 wordt gemeld, dat de binnenlandsche politieke moeilijkheden in China met den dag toenemen, tengevolge van een breuk tusschen de parlementaire partij en die van Loe Joeng Ting. De verhouding tusschen deze partijen liet trouwens al langen tijd te wenschen over. De heer Soen Yat Sen, de bekende revolutionaire leider, heeft Canton verlaten, omdat hij zich daar niet meer op zijne plaats gevoelde en is vervangen door den leider van de parlementaire partij, den heer Wu-Ting-Tang, die de taak onmiddellijk overnam en aan ieder die het hooren wilde verklaarde, dat hij zich niet lang zou verstaan met de Zuidelijke partij, die, tengevolge van eene groote mate van bekrompenheid, het militarisme hoog hield.

Restaurant VAN DER PIJL
PLAATS 18 :: LA HAYE

MAISON DE PREMIER ORDRE
Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
„Central”
In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
door het ensemble
WILLY HONSBEEK

Indisch Restaurant
Laan v. Meerdervoort 68
DEN HAAG
Geopend van 12 uur tot 8 uur

Tel. Interc. H 447.
Hotel de Bellevue
Bezuidenhout 15
s-GRAVENHAG

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
DEN HAAG
Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG, BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL, LONDEN, PARIJS
Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
Uitzending van Dinners

Fabriek van 144
FORNUIZEN
met toebehooren voor Hotels, Restaurants, Gestichten, enz.
SCHIEVENINGEN
Wassenaarsche-straat 1, 3, 5, Telef. interc. 654
Fa P. J. MEIJS & ZOON
Hoffleveranciers

Dans- Instituut

B. STERNFELD

Leerling v. h. Instituut Jacques Dalcroze te Genève

Koningin Emmakade 133 Tel. H. 3348

'S-GRAVENHAGE

Onderwijs in

Modern Dansen

alsmede in

Klassiek,

Plastiek

en Rhytmische

Gymnastiek.

ZOO JUIST ONTVANGEN:

Parakan Salak Thee,
kwaliteit en prijs als vóór den oorlog,
80 cent per pond.

VERRIJGBAAR BIJ

F. C. DE BRUYN

DANCKERTSTRAAT 43. - TELEF. 3361

Maison

BALKANIQUE

G. H. PARÉ

Kantoor en Magazijn: Nieuwe Uitleg 31

Telegram-Adres: BALKAN-HAAG

Bankiers: BANK-ASSOCIATIE, DEN HAAG

Import - Export

Sigaretten

Sigaren

enz.

⊙

Alle Bestellingen „FRANCO HUIS”

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

Hij vertrok dan ook spoedig naar Shanghai, alwaar hij met steun van de heeren Tang Sao Ji en Soen Yat Sen, een nieuwen bestuurder aanstelde, zoodat thans in China van uit 3 plaatsen de bestuursbevelen worden rondgezonden, n.l. Peking, Canton en Shanghai.

Men blijft echter voortgaan te trachten de Noordelijke en Zuidelijke partijen met elkander te verzoenen.

De Zuidelijke partij, die over geen sterke militaire macht beschikt, bestaat uit 3 groepen, n.l. de militaire onder leiding van Loë Joeng Ting, de parlementaire en enkele Noordelijken.

De Noordelijke partij bestaat uit 2 groepen, n.l. de Anfuclub onder leiding van Maarschalk Twan en de acht Tuchunclub, onder leiding van den Inspecteur-Generaal Tsang Tao Lin, die, evenals met den Zuidelijken leider het geval is, met den President van de Chineesche Republiek in verbinding staan.

Het bestaan van al deze partijen, die met hunne geschillen den toestand in China steeds moeilijker maken, heeft aan den Premier, Minister Tjin, aanleiding gegeven om ontheffing uit zijne functiën te vragen en zich wegens ziekte uit het politieke leven terug te trekken.

In de „Pewart Soerabaya” van 4 November 1920 schrijft men, dat, toeh de exprestrein te Gobeng aankwam, op het perron van het station ter ontvangst van den heer Clemenceau en zijn gezelschap aanwezig waren de assistent-resident, de vervanger van den hoofdcommissaris van politie, tal van ambtenaren, zoomede vele aanzienlijke handelaren.

Het station was versierd en van de wachtkamer naar het salonrijtuig had men een tapijt uitgespreid, evenals van de wachtkamer naar de auto.

Een der te Soerabaya aanwezige Fransche dames sprak den heer Clemenceau namens de Fransche gemeente toe en omhelsde hem, hetgeen door den hoogen reiziger op dezelfde wijze werd beantwoord. Voor de vriendelijke ontvangst werd bedankt en daarna naar het Residentshuis gereden, alwaar de hooge gast zijn intrek nam.

Den volgenden morgen, ten ongeveer 8 ure, werden, in gezelschap van den Resident, de irrigatiewerken te Modjokerto bezocht.

De weg ging langs den Halmenlaan, Wonokromo naar Drio, alwaar de dessascholen in oogenschouw werden genomen zoomede de IIde klasschool te Wringin Anom, waarna naar Modjokerto werd gereden.

Op den terugweg werden te Soerabaya de voornaamste straten doorgereden; 's avonds werd de thee ten Residentiehuize gebruikt.

Den volgenden dag vertrok de heer Clemenceau naar Tosari, om van daar naar Tandjong Serak te reizen, alwaar het stoomschip Orion door de Indische Regeering ter zijner beschikking was gesteld voor de reis naar Bali.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Handelsberichten.

In het Nr. van 27 Jan. j.l. van „Handelsberichten” werd medegedeeld, dat de heer W. de Coek Buning als „Handelscommissaris voor Nederlandsch-Indië” belast is met de werkzaamheden ten behoeve van de Indische handelsvoorlichting in de drie Noorsche rijken. In verband met dezen maatregel worden in het Nr. van 17 dezer van genoemd weekblad eenige uit de nieuwste handelsstatistieken verzamelde cijfers gepubliceerd, die een denkbeeld kunnen geven van den invoer van Indische producten in Denemarken, Noorwegen en Zweden in 1919.

Uit die cijfers blijkt, dat het Indische hoofdproduct in Denemarken koffie is. De uitvoer van dit artikel naar Denemarken is in de laatste jaren sterk toegenomen. Verder zijn vooral copra, tabak, vetten en oliën van betekenis. Producten, die voor het eerst in 1919 uit Indië naar Denemarken verscheept werden, zijn: hoofdsuiker, tabak, tapioca-producten, kapok, enz.

O. J. STUUT, 'S-GRAVENHAGE

CHARLOTTE DE BOURBONPLEIN 28 - TELEF. 5073

Comestibles - Koloniale Waren

UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT ARTIKELEN EN PRIMA WAREN.

Bediening aan huis zonder prijsverhooging

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON

GROENMARKT 27

TELEPHOON No. 2512

DROGERIEN CHEMICALIËN
 DEP&T DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Verder blijkt, dat het Indische hoofdproduct in Noorwegen en Zweden suiker is en dat daarnaast vooral van belang klapperolie, koffie en copra (in Noorwegen ook tabak, en vezelstoffen).

De belangstelling voor Indische producten in de Noorsche rijken is in de laatste jaren sterk toegenomen, het is nu de goede tijd om die belangstelling levendig houden en aan te wakkeren.

In hetzelfde Nr. o.m. nog vergelijkende gegevens omtrent de scheepvaart op Curaçao, waarin men ziet, dat in 1919 zoowel het aantal stoomschepen als de inhoudsmaat van de stoomschepen en zeilschepen welke de haven aandeden, vergelijking met negen voorgaande jaren, aanmerkelijk meerderd is.

Het Nederlandsche Zeewezen.

Het Nr. van 16 dezer bevat een korte beschrijving van eiland Amboina en zijne bevolking. De aantekening van den schrijver „De Ambonnees is lui van aard”, geeft ons aanleiding de aandacht te vestigen op een artikel van zondag J. Fortgens te Amboina, getiteld „Leeren door doen”, in de December-Nr. van het maandschrift „De Opwekker”, waarin die „zoogenaamde” luiheid van den Ambonnees aan een beschouwing wordt onderworpen.

De Banier. Christel. Weekblad voor Ned.-Indië.

No. 2 van jaarg. 1921 bevat weder een vervolg van de Medische kroniek. De schr. doet uitkomen, dat de ziekten voor den Inlander nog zeer veel te wenschen laat. „Wat gebeurt er met menschen op Java die ziek zijn geworden en behoefte, ja schreiende nood hebben aan een doelmatige verpleging. . . . Zij zijn veroordeeld om te sterven, zoodat voldoende hulp en bijstand. Een hard, maar een waar woord, lezer! Of beweert ge misschien, dat de verzorging der deskundige hulp voor het gewone volk voldoende is? Indien ja, ik vraag u in gemoede: Is ter verpleging en behandeling van ongeveer 600.000 zielen één hospitaal van 150 bedden voldoende? En die toestand bestaat niet bij uitzondering, maar als regel. En het meerendeel van die inrichtingen wordt nog door particulieren in stand gehouden, al waar ook een groot gedeelte der uitgaven door gouvernementsubsidie bestreden. Ge zult zeggen: Er zijn op het platteland ook ziekenhuizen van het gouvernement. Ja, er zijn er, zou haast zeggen: Helaas, ze zijn er. Want wie enkele van die inrichtingen op de kleinere plaatsen van het binnenland heeft gezien, zal weten dat de inrichting van die ziekenhuizen met de eerste beginselen van hygiëne spot en dat ze eigenlijk een caricatuur van het goede zijn. De vuilheid en vleesch van een en ander tart elke beschrijving.”

Op een andere plaats zegt schr.: „Het is voldoende in enkele dagen een polikliniek voor inheemsche patiënten te wonen, om een blijvend beeld van ellende en narigheid in zich op te nemen. Ziekten, die men in Europa slechts in beginvormen ziet, vertoonen zich hier aan uw oog in verstgevoerde stadia. Ondervoeding en anaemie helpen mee om den aangetaste het beter worden te beletten. Wanneer ondervoeding komt hier voor, ja het komt hier zelfs buitengewoon veel voor. Ofschoon de officieele gegevens steeds steeds weer beweren, dat het niet zoo'n vaart loopt met ondervoeding en dat de beweringen van hen, die het tegengestelde zeggen, absoluut onwaar zijn, toch neemt ondervoeding en de verschijnselen die daarmee in verband staan, een belangrijke plaats in bij het tot stand komen en zich uitbreiden van verschillende ziektevormen.”

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 29: Watergehalte van koffie, door G. van Houwelingen. — De waardebeoordeling van meststoffen, door Van Uffelen. — Machinale rijstteelt in Deli, door Dr. R. Broersma. — Chenopodium. — Over de breiding en bestrijding van eenige ziekten onder de arbeiders in de tropen, door Dr. W. J. Bais (bespreking). — Kamferproductie in Japan. — Rubberproductie. — Ned.-Indisch hout voor Nieuw-Zuid-Wales. — Het vormen van tani's. — Opkomst der oliepalm-cultuur. — Belastingverzwaring voor Indische cultuur-ondernemingen.

Achief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

In de Dec.-afl. beschrijft de hr. P. E. Keuchenius een nieuwe ziekte van Hevea, door schr. „kringrot” genaamd, waargenomen op Sumatra's Oostkust. — Verder publiceert Dr. W. Bobilhoff de uitkomsten zijner onderzoekingen over de transpiratie van Hevea Brasiliensis. Beide opstellen zijn geïllustreerd.

Ned. Indisch Rubbertijdschrift.

Nr. 6 van jaarg. 1920 bevat o.a. de volgende bijdragen: Het standaardiseeren van rubber (Een waarschuwing aan planters). — Rubberplanters-Vereeniging (iets over het opdrogen van rubber, door Dr. O. de Vries). — De nieuwe belasting

N. LOEB - DEN HAAG

NOORDEINDE 109-111

▼

KLEEDING EN MEUBILEERING

OP TERMIJNBETALING

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. v. E. H.**

De inkrimping van de rubberproductie, door F. G. Smith. — Administrateurs versus vertegenwoordigers van ondernemingen. — Zaadselectie bij Hevea. — Strepnanker Mouldy rot bij Hevea Brasiliensis.

Nederlandsch Zendingsblad.

Mr. J. W. Flieringa geeft in het Febr.-Nr. weer een stukje reiserinneringen uit Ned.-Indië; hij vertelt thans van het koppensnellen bij de Papoea's. — Zending van der Endt schrijft over de Hollandsche school te Kotabogoe (in Bolaang Mongondou). — Verder nog: De brug Sitarjo (Oost-Java), door S. S. de Vries; en Een belangrijke gift voor het Zusterhuis te Modjowarno (n.l. van 1900), geschonken door den hr. F. J. Wirix, administrator der suikeronderneming te Djatiroto, in de buurt van Modjowarno).

De Indische Mercur.

Het Nr. van 18 Febr. bevat: De waterreiniging in suikerrieken, door W. J. Penard. — Overzicht van de productie van Java gedurende het derde kwartaal van 1920. — Begroting van Ned.-Indië voor 1921 (Voorloopig verslag). — Begroting van Suriname voor 1921 (Memorie van antwoord). — Kultuurberichten (Palembang gedurende het eerste halfjaar van 1920). — Kleine mededeelingen. — In- en uitlandse mededeelingen (Hierin o.a. een overzicht van een artikel van den hr. F. van Peski over de positie der olie-rieken in Ned.-Indië). — Verder, onder het hoofd Koloniaal Instituut, Afd. Handelsmuseum, een uitgebreide reeks van literatuur over zgn. groote cultures.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Het inhoud van afl. 6, deel 60: Verslag van het maatschappelijk gedeelte der vergaderingen van de afd. Batavia's Oostkust en de afd. Batavia der Vereniging tot bevordering der geneeskundige wetenschappen in Ned.-Indië. — Bijdrage tot het doorvoeren van hygiënische maatregelen onder primitieve omstandigheden. Latrinenhygiëne, door Dr. H. Heinemann. — Eenige ervaringen omtrent baar- en darmmyonemen gecompliceerd door zwangerschap, door N. A. F. Boerma. — Jaarverslag over 1919 van het Scheikundig Laboratorium te Weltevreden, door Dr. J. F. A. — De Influenza- en encephalitis-lethargica-epidemie door Dr. A. J. Voorthuis. — Is de spraak slechts uit principes opgebouwd? door Dr. P. Travaglio.

Publicaties Ned. Ind. Landbouw Syndicaat.

afl. 12 van jaarg. XXIII dezer zijn opgenomen de Notulen van de vergadering van de Soekaboemische Landbouwvereniging, waarin de volgende voordrachten werden gehouden: Bestrijding van Helopeltis, door H. Th. Stortenbeker. Bestrijding Helopeltis, door W. Canter Visscher. — Het verlies van onze bouwkruiden, door A. E. Reynst. — Mededeelingen over kepriessnoei, door P. P. Smits. — Transport van trekvee, vergeleken met andere wijzen van transport, door A. R. W. Kerkhoven.

Teysmannia.

Inhoud van afl. 9, jaarg. XIII: De tractor, door K. van der Meer. — Onze groententuin. II (De penlengewassen, blad- en wortelgewassen), door Dr. C. J. J. van Hall. — Een verwoestende maïs-ziekte bij onze naaste buren: de Philippijnische Sclerospora-ziekte, door Dr. C. J. J. van Hall. — Mogelijkheden op nijverheidsgebied met goede kansen van slagen voor Ned.-Indië. Fabrikatie van dextrine, door W. Bobiljoff. — Het Cheveluremotje (Musotima suffraganea Hamp), door S. Leeftmans. — De bestrijding der lanas in de Vorstenlanden.

Man. A monthly Record of Anthropol. Science.

Het Febr.-Nr. bevat een bijdrage van A. P. Lyons, getiteld: Harina, or punishment by substitute, a custom amongst the Kivai and Kindred peoples of Western Papua.

Hindia Poetra.

De bijdragen in dit tijdschrift, het Orgaan van het Indonesisch Verbond van Studeerenden, dragen meestentijds een wetenschappelijk karakter, waardoor het moeilijk wordt in te deelen. In de aflevering van 1921 wordt een overzicht van den inhoud te geven. Een bijzonderheid hierop maakt in de laatste afl. (van Febr.) een artikel van den hr. R. S. Casajangan Soripada over de relatie-gedachte in de Nederlandsche koloniale politiek.

Orgaan van de Indische Club.

Der Redactie werd toegezonden het proefnummer van het Orgaan van de Indische Club, waarvan de hoofdredactie gevestigd is in Delft, de administratie in Den Haag. De inhoud van dit eerste nummer bestaat uit: Bestuur der Indische Club, Openingswoord, Indië's credietvaardigheid (een artikel) en Uit de Vereniging.

Het orgaan bevat een viertal pagina's in donkerrooden omslag en heeft een welverzorgd aanzien.

P. E. B.

In de Nrs. 29—30 van het Orgaan van den Ned.-Ind. Politiek-Economischen Bond is opgenomen de tekst eener voordracht van Dr. P. A. A. F. Eyken, getiteld: Fabrikatie van kunstmeststoffen in Ned.-Indië economisch urgent? Schrijver, die een overzicht geeft van de samenstelling der stikstofmeststoffen, fosfaten en kali, beantwoordt de gestelde vraag bevestigend, want wil men een landbouwend volk economisch weerbaar maken, dan is het van het allergrrootst belang dat het land zich zelve kan voorzien van de benodigde kunstmeststoffen.

Mr. Is. Cassutte schrijft in Nr. 30 over de armenzorg in Ned.-Indië (toeneming der armoede door duurder leven; armenzorg taak der Overheid).

No. 31—32 bevatten o.a. een voordracht van den hr. Den Hollander: Het Indo-Europeesche kind in het Indisch onderwijsstelsel.

Mevrouw Serrurier-ten Kate. †

In de Hollandsche editie van het orgaan van Boedi Oetomo (Nr. van 16 Dec.) lezen we het volgende:

Te Bangy sur Clarens is op 58-jarigen leeftijd overleden mevrouw Serrurier-Ten Kate, weduwe van Mr. L. Serrurier, voormalig directeur van het Ethnographisch Museum te Leiden.

Wie dacht niet bij het noemen van den naam Serrurier aan het groote standaardwerk over „De wajang Poerwo“?

Dit werk en het proefschrift van Prof. Dr. Hazen zullen de voornaamste bouwstoffen leveren voor een eventueel nieuw werk over de wajang, waarin, naar we hopen, meer licht komt te schijnen op de aesthetiek van de wajangkunst.

Het hopeloze van den strijd inziende, dien Serrurier, gesteund door Victor de Stuers, indertijd gevoerd had voor een nieuw gebouw voor de kostbare verzameling, waarvan het beheer aan hem was toevertrouwd, vertrok Serrurier in 1896 naar Indië, om aldaar, o.a. als leeraar aan het gymnasium Willem III een nieuwen werkkring te vinden.

Reeds te Leiden, en voornamelijk te Batavia, was zijne echtgenoot zijn trouwe en energieke medewerkster, wat hem, bij zijne zwakke gezondheid, zeer te stade kwam. Zij was hem namelijk behulpzaam bij het reorganiseeren en het samenstellen van een catalogus van de Ethnographische verzamelingen te Batavia.

Toen Serrurier op betrekkelijk jeugdigen leeftijd in 1901 overleed, bracht zijn weduwe den omvangrijken arbeid ten einde: de Regeering benoemde haar deswege tot ridder in de orde van Oranje-Nassau.

* * *

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. No. 1. 1921. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeling Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Jaarboek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel in Ned.-Indië, 1919. (Weltevreden, N. V. Boekhandel Visser en Co.).

Notulen van de elfde openbare vergadering van leden der vereniging van ambtenaren bij het Boschwezen in Ned.-Indië, gehouden te Jogjakarta op 17 en 18 Aug. 1920. (Tectona, Boschbouwkundig Tijdschr. Dec. 1920).

Rabindranath Tagore's opvoedingsidealen, door Noto Soeroto (met 5 illustraties). (Amsterdam, „Hadi Poestaka“).

De Sarikat Islam in extremis, door d. F. (De Taak, 11 Dec. '20). — Volkscredietwezen, door K. d. J. (Id. 18 Dec. '20).

Examens in Inlandsche talen voor planters, door F. H. Taylor Weber. (De Cultuurbond, Dec. '20).

Een opzienbare benoeming (van Mr. D. Talma tot president van het Suiker-Syndicaat). — Javaansch toneel, door Soerjo Poetro (Inhoud van het melodrama „Karto Wiyogo“). (Wederopbouw, Oct.-Dec. '20).

Suriname.

Bij de openbare behandeling op 10 Februari van de Surinaamsche begroting voor 1921 in de Tweede Kamer had de heer de Jonge de volgende motie ingediend:

„De Kamer, van oordeel dat de belangen der Surinaamsche Gouvernementsambtenaren behooren te worden behartigd in overleg met de organisaties der ambte-

VAN DER HAM & SMITTENAAR

Fred. Hendrikplein 37 - 's-GRAVENHAGE - Tel. Schev. 2607

Effecten, Coupons, Deposito's, Beleeningen, Prolongatiën, Handelscredieten, Incasso's en Rekening-Courant.

Nederlandsch Indische. Escompto Maatschappij

Oppericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort f 45.000.000.—
Reserve f 9.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te 'S-GRAVENHAGE, Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE belast zich met alle Bankzaken, alsmede met aan- en verkoop van Effecten. Neemt gelden à deposito en in rekening-courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.—

(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE

Boompjes Coolsingel Delfshaven Feyenoord Schiedam Vlaardingen	Rokin Zaandam	Mauritskade Bezuidenhout Kneuterdijk Naaldwijk Rijswijk Scheveningen
---	-------------------------	--

Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposito's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.—

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermaalen	Purmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenlo	Siledrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Harlem	Stadskanaal
Barneveld	Harlingen	Terneuzen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Borelio	Helder (den)	Tiel
Boskoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Coevorden	Hoogeveen	Utrecht
Culenburg	Hoogezaand	Veendam
Delft	Hulst	Veenendaal
Den Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leeuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Woerden
Dokkum	Lochem	IJmuiden
Dordrecht	Meppel	Zeist
Drachten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zutphen
Fransker	Oostburg	Zwijndrecht

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.
Met 1 dag opzegging 2 0/0
Met 3 maanden opzegging 3 0/0
Met 1 jaar opzegging 4 0/0
Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.
ADVIES BIJ BELEGGING.

POSTCHEQUE & GIRODIENS

Alle rijksbelastingen en in vele gemeenten ook de gemeentebelasting kan men in giro betalen.
Geen geloop meer naar en geen wachten meer op de belastingkantoren
Neemt ook daarom eene postrekening

AAG

ERING

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM
 TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145
Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-
VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN
 Directie: F. A. SOREL

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL = MAATSCHAPPIJ**
 Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
 Statutaire Reserve - 17,353,284.-
 Buitengewone Reserve - 22,660,000.-
 Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
 Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
 In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrifte-
 lijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. —
 Deposito's. — Rekeningen-Contant. — Administratie van
 Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiëkantoor DE BAS
 Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering
 op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij
 Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 213
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.
 IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.
 Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan
 van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.
 Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op
 producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Ge-
 wassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
 EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals:
 Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries,
 Levensmiddelen, enz.
 BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Voor **Collectieve Ziekte-Verzekering**
 is de aangewezen Maatschappij
 de **Centrale-Onderlinge**
 Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.
 Pletterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
 AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE
 Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
 Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
 sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
 Probolinggo, Semarang, Shang hai, Singapore,
 Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.
 Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 43.000.000.-

naren en dat voor de Gouvernementswerklieden een
 behoorlijk scheidsrecht moet worden ingesteld.
 noodigt de Regeering uit de hertoe leidende maat-
 regelen te nemen, en
 gaat over tot de orde van den dag".
 In een volgende zitting is de motie aangenomen
 met 42 tegen 22 stemmen.

Verschenen is het verslag van de Algemeene Re-
 kenkamer over 1919, ingevolge art. 36 der Suri-
 naamsche en der Curaçaosche comptabiliteitswetten.
 De rekenkamer heeft in genoemd jaar hare beden-
 kingen tegen de verevening van de uitgaven en de
 boeking van de ontvangsten aan den minister van
 koloniën medegedeeld binnen den termijn gesteld
 bij artikel 33 der Surinaamsche Comptabiliteitswet.
 Voor zoover de beantwoording reeds heeft plaats
 gehad, was meestal het noodige verricht om aan de
 bedenking tegemoet te komen, of kon deze tenge-
 volge van het ontvangen antwoord worden geacht te
 zijn opgeheven.
 Omtrent enkele van die bedenkingen en andere
 aangelegenheden geeft de Kamer nog eenige mede-
 deelingen.

Naar aanleiding van het besluit van den heer van
 Drimmelen om in den loop van dit jaar zijn betrek-
 king van agent-generaal voor de immigratie neer te
 leggen en de kolonie voor goed te verlaten, bevatten
 de ontvangsten Surinaamsche bladen beschouwingen,
 waarin met groote waardeering de verdiensten van
 dezen ambtenaar in het licht gesteld worden. In
 1884 vertrok de heer van Drimmelen als 2e luitenant
 met een transport militairen naar Suriname, waar
 hij na een reis van 84 dagen (het was nog in den tijd
 van de zeilschepen) aankwam. Hij was voor 3 jaren
 gedetacheerd. Maar hij kwam en bleef. In 1889 werd
 hij — intusschen 1e luitenant geworden — belast
 met de functiën van Districts commissaris van Be-
 neden- en Boven-Saramacca. In Maart 1890 ver-
 liet hij den militairen dienst en werd definitief Dis-
 tricts-commissaris, in welk ambt hij in October van
 dat jaar naar Nickerie werd overgeplaatst. In 1902
 werd de heer van Drimmelen belast met de waar-
 neming der betrekking van Agent Generaal der im-
 migratie. In 1905 werd hij definitief daartoe be-
 noemd. In Juni van het volgende jaar werd hij bui-
 tengewoon en in October 1906 gewoon lid van den
 Raad van Bestuur.

Meermalen werd de heer van Drimmelen tijde-
 lijk belast met de leiding van andere departemen-
 ten
 In 1909 werd hij benoemd tot lid en voorzitter van
 een commissie om advies uit te brengen over de
 vraag in hoever immigratie van gezinnen van tropi-
 sche en sub-tropische rassen uitvoerbaar was. Het
 in 1914 verschenen rapport der commissie bevat
 belangrijke beschouwingen.
 Jaren lang is de heer van Drimmelen lid en ten
 slotte voorzitter geweest van de Commissie van On-
 derwijs te Paramaribo.
 Mede-oprichter van de Vereeniging tot bevoor-
 dering van het Onderwijs, was hij haar eerste voor-
 zitter en medestichter van het Schoolmuseum.
 Ook in het wetenschappelijk onderzoek der bin-
 nenlanden heeft de heer van Drimmelen zijn aan-
 deel gehad. In 1897 bereisde hij de Boven-Nickerie,
 ontdekte de Blanche Marieval en bracht de rivier
 in kaart. In 1898 volgde de reis naar de Maratakka.
 Ook aan de reis van Dr. van Cappelle nam hij deel.
 In 1900 werd de heer van Drimmelen benoemd
 tot ridder in de orde van Oranje Nassau en in 1909
 werd hij met de Nederlandsche Leeuw begiftigd.
 In zijn aan den heer van Drimmelen gewijd arti-
 kel in „Suriname” van 4 Januari schrijft de heer
 v. Ommersen: „Misschien de laatste der Mohika-
 nen (wie weet wat de toekomst nog brengt) als Hol-
 landsch hoofdambtenaar, die geheel den werktijd

van zijn leven in dienst dezer kolonie besteedde
 was hij hierom ook een uitzondering, dat hij niet
 alleen bepaalde tot zijn taak van ambtenaar
 En in gelijken geest lezen wij in „Op de Uitkij-
 van 1 Januari:
 „Met den heer van Drimmelen gaat er dus een
 een van de oude garde heen uit den tijd, toen
 ambtenaren hier voor langen tijd hun tenten op-
 gen en niet heengingen op het oogenblik, dat zij
 de kolonie de voor vruchtbaren arbeid noodzak-
 lijke kennis begonnen te verwerven.”
 Hoe geheel anders is dat in de nabuigige Britsche
 kolonie. Onlangs heeft daar James Rodway —
 bekende geleerde — zijn 50-jarig jubilé gevierd
 ook Professor Harrison is er een menschenleef-
 werkzaam. En zoovele anderen.

De gouverneur heeft bij de Kol. Staten een
 werp-verordening ingediend betreffende terug-
 ging van verlaten plantages tot het domein.
 waarde der tot het domein gebrachte terre-
 wordt door schatters vastgesteld en aan de re-
 hebbenden uitgekeerd, als die bekend zijn. Zijn
 niet bekend, dan wordt het bedrag gereserveerd
 gedurende tien jaren, waarna het vervalt aan de
 lande.

Bij resolutie van 14 December j.l. is een re-
 nisatie en uitbreiding van het Landbouw Departement
 voorgeschreven. Het Departement zal nu be-
 staan uit 7 afdelingen, t.w. 1°. Algemeene Dienst,
 2°. Landbouwproefstation, 3°. Landbouwvoor-
 lings, 4°. Landbouwonderwijs, 5°. Veeteelt, 6°. Bos-
 wezen, 7°. Nijverheid en Handel.

In „Suriname” van 24, 28 en 31 December
 serie belangrijke artikelen over „Surinaamsche
 genpolitiek”, die zich niet leenen voor een kort
 zicht. Het Koloniaal bestuur neme van de beschou-
 wingen kennis, vóór het met de uitvoering van
 wegenplan een aanvang maakt.
 Ook het artikel „Veeteelt” in het nummer van
 Januari is de aandacht waard van de afdeling
 „Veeteelt” van het Landbouwdepartement.

„Suriname” van 31 December schrijft:
 „De voorbereidende werkzaamheden voor de
 stallatie van de „wireless” van de Bauxite Cy-
 den Cultuurtuin vorderen flink. Reeds is men
 zig een der ijzeren torens aldaar te monteeren.
 In een vorig nummer vermelden wij reeds,
 ook de directeur van de goudbagger-onderneming
 aan de Marowijne een aanvraag heeft ingediend
 vergunning tot oprichting van een station
 draadlooze telegrafie te Albina.

In de „Haagsche Courant” van 17 Februari
 (Tweede blad) een ingezonden artikel onder
 hoofd: „Een nieuwe tijd voor Suriname”.
 Wij halen daaruit het volgende aan:
 „Toen bleek het ook, dat deze rijke bauxi-
 velden mede de aandacht hadden getrokken van
 Europeesche aluminium-ondernemingen en om-
 deze was de machtige A/S Hoejangfaldone, Noor-
 Aluminium Co. te Christiania, die — zooals
 Amerikanen — grondstoffen voor haar fabriek
 Suriname kwamen zoeken. Reeds in het jaar 1911
 zond deze maatschappij een expeditie naar Sur-
 name om de bauxietvelden aldaar te onderzoeken
 teneinde deze eventueel te ontginnen. Het groot-
 gedeelte van de kolonie werd onderzocht en
 aan de kust als in het binnenland werden
 velden ontdekt. De meest waardevolle en voor
 bedrijf het meest geschikt zijn de Roracvelden
 den vroegeren suikerstaat Rorac, pl.m. 27 kilometer

Crediet- en Effectenbank „die Haghe”
 Laan 9 - 's Gravenhage - Tel. H. 8892
ALLE BANKZAKEN

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
 BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN
 :-: Safe-Inrichting. :-:

Bank-Associatie
 Theim & Gompertz 1834 en Gredietvereniging 1853.
ALLE BANKZAKEN.
 Kapitaal en Reserves f 11.500.000.- Twintig Kantoren

TAAMS & KEYSER
 Bankstraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.
 Speciale afdeling Incurante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.
 Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK.-COURANT.

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING
 ANNA VAN SAXENPLEIN 3
 's-GRAVENHAGE

zuiden van Paramaribo. Het is dan ook deze schappij gelukt na langdurige onderhandelingen eerst met den Gouverneur en later met de koloniale Regering in Den Haag, om een concessie te verkrijgen ten behoeve van haar nieuwe vennootschap, geheeten de „N. V. Nederlandsche Mijnexploitatie- en Exploitatie-Maatschappij Paramaribo”. De voorwaarden in een nieuwe bouwplaat vastgesteld. Later zijn er herhaaldelijk zeer ernstige aanvallen geëischt (? gericht) tegen de Ministerie van koloniën en tegen den Gouverneur naar aanleiding van deze concessie en is — als men weet — erover geïnterpelleerd in de Tweede Kamer en er over geschreven door de Hollandsche en Indische pers.

kelingen in Venezuela, mijne houding eene doorgaande miskenning mijner betrekking, zoowel jegens het opperbestuur als jegens de Nederlandsche en vreemde autoriteiten zijn geweest. „Velen mijner brieven”, zegt hij, „droegen blijk van hooggaande opgewondenheid en daarin werden meermalen, niet alleen tegen hem, Minister, maar ook tegenover andere Ministers de grenzen van hetgeen in ambtelijke briefwisseling gepast en geoorloofd is, overschreden.”

Opgericht 1907

Coöperatief Spaarsysteem
 Alléén in 1919
 werd ingeschreven voor
Drie Millioen Gulden
 VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199

Curaçao.

De Begrooting in de Tweede Kamer.
 zyne Memorie van Antwoord beaamt de Minister, dat de toestand der kolonie in het algemeen rooskleurig is, maar niet dat achteruitgang zou te bespeuren. Gewezen wordt op de snelle herleving van handel en scheepvaart. De belachelijke verdeling in het V. V., dat fosphaat en aloë meer genoemd worden, wordt euphemistisch „misverstand” geheeten.

..... Om des Minister's behandeling wel te begrijpen, is het vooral noodig op datgene te letten, wat middellijk en onmiddellijk aan het ontslag vooraf is gegaan. De zaak der bekende onderschepde brieven van hen, die nu in Caracas aan het bewind staan, deed zich voor en ik werd op eene heftige wijze, zelfs met aantijgingen, die ongegrond waren en in mijne ooren valsch klonken, in het ongelijk gesteld.

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING
 OPGERICHT 1873.
 Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT
 Behandelt alle Bankzaken.
 Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.
 De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
 W. RIJSEEN GEN. 311

..... tement de bestuurlijke scheiding der Boven- en onderwindsche eilanden is de Minister nog niet van gedachten veranderd. De antiquarische denkbeelden omtrent de vereeniging der beide West-Indische koloniën in één Gouvernement worden behouden. Het hoofd wordt voortvarendheid bij de herziening der bestuursinrichting, zoo gauw Koloniale Raad en Gouverneur zich daaromtrent uitgesproken hebben bij die der bezoldiging van de ambtenaren. De struisvogelcultuur wordt van te weinig algemeen belang geacht dan dat zij voor geldelijken uit 's lands kas in aanmerking zou komen. De Minister wil niet weten van herstelling der kolonie voor vervoermiddelen van geestelijken en overtochtskosten van pleegzusters. Het „onaanvaardbaar” door den bestuurs-gemachtigde in den Koloniale Raad uitgesproken over het amendement, waarbij eerstgenoemde gelden geweigerd werden, klinkt nu nog minder aannemelijk. De korte gedachtenwisseling, waarop wij misverstanden nog even terugkomen, is de begrooting aangekomen.

..... Maar ik volgde den last der Regering. De uitzetting had plaats en toen ik na de kennisgeving aan den Minister van de gedane aanzegging tot uitzetting, bij drie opvolgende kabinetbrieven, die den mijnen en de uitzetting kruisten, bij herhaling en met insinuatie aangespoord werd om in de uitzetting niet te dralen, en ik dus meenen kon mijn plicht te hebben gedaan, ontvang ik daarvan niets dan afkeuring en verwijten, tot zelfs die van on-dankbaarheid, omdat ik, volgens den Minister, art. 43 van het Reglement op het beleid der Regering had behooren toe te passen?.....

216a
= HAARLEMSCH =
BANKVEREENIGING
 HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
 BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
 EDAM, HILLEGOM, HOOFD-DORP, LISSE, PURMEREND
 IJMUIDEN, ZANDVOORT.....
 KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

Gouverneur De Rouville.
 wij moeten nog eens terugkomen op het boek van de heer. Corporaal over de internationale rechtelijke betrekkingen tusschen Nederland en Venezuela. Op bladz. 229—273 worden zeer uitvoerig de verhoudingen over de voorgenomen uitzetting van de heer Blanco e.s. beschreven. 29 Jan. '70 werd de betrokkenen de uitdrukkelijke last van de Regering aan den Gouverneur medegedeeld en bevestigd. Mei had de uitzetting — Blanco had in den loop van 14 op 15 Februari heimelijk Curaçao verlaten — nog niet plaats gehad. „De aftreding van de heer De Rouville in September (K. B. 17 September 1870 No. 16) staat wellicht met deze zaak in verband”, zegt Mr. Corporaal. De Gouverneur De Rouville heeft een ander licht over deze zaak doen opgaan. De Onpartijdige van 3 Nov. 1870 bevat de rede, waarin de Gouverneur aan den Koloniale Raad van zijn ontslag mededeeling deed. Daaruit halen wij met eenige verbeteringen het volgende aan: De Minister, M. H., meldt de reden, die hem tot het hardvochtig voorstel bracht. Hij legt mij ten laste, als zou, sedert de verwik-

De Minister had dus gewild, dat de Gouverneur de uitvoering van den last des Konings tot uitzetting (was art. 43, dat spreekt van wetten en Koninklijke besluiten, genomen in den vorm voor algemeene maatregelen van bestuur voorgeschreven, hier wel toepasselijk?) zou hebben opgeschort onder onmiddellijke kennisgeving daarvan aan den Koning. Maar wat te denken van de verdediging harer houding door de Regering in de Staten-Generaal, die trouwens buitendien den heer Corporaal niet in bescherming neemt?

Nieuwjaarsdag.
 Wij kunnen helaas niet getuigen, zegt de Amigoe, dat de eerste dagen van het jaar rustig en kalm zijn voorbijgegaan. Zoowel de Oudejaarsavond, de Nieuwjaarsdag en de daarop volgende Zondag zijn bijzonder rumoerig geweest.

MARX & Co.'s BANK
 ROTTERDAM: 's-GRAVENHAGE:
 Zuidblaak 56. Kneuterdijk 13.
 Belast zich met incasseeringen op het Binnenland en Buitenland.
 Koopt en verstrekt wissels en cheques op het Buitenland.
 Verstrekt handelscredieten tegen zakelijk onderpand. Bezorgt telegrafische uitbetalingen.
 Belast zich met de uitvoering van Effecten-orders. Verhuurt aan hare clientèle Safe-loketten.
 Neemt gelden à deposito tot wekelijks te annoneeren rente. 59

M. VISSER,
 voorh. A. J. RODBARD.
 Waistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.
 Fabrik en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
REPARATIE-INRICHTING.

Het scheen wel, of er een generale permissie was gegeven voor tamboerdans. In sommige buurten was het een helsch leven, waarbij hooren en zien verging. Wij hebben in de laatste jaren wel rustiger Nieuwjaarsdagen bijgewoond.

Regen en Oogst.
 Zondagmiddag 2 Januari, half 5, viel er een kwartier lang hier in de stad een flinke regenbui. Buiten rondom de stad op enkele plaatsen eveneens. Doch verderop maar heel weinig of niets. Reeds nu kan men met vrij groote zekerheid zeggen dat de oogst mislukt is. Het weinige wat er geplant is, staat voor het grootste gedeelte reeds dor en verschroeid. Het belooft een treurig jaar te worden. Nu op het einde van den regentijd zijn er in de benedendistricten van de 20 gouvernementen nog maar 3 over, die nog water hebben. Al de anderen staan reeds meer dan een jaar droog. (A. d. C.)

J. M. van KEMPEN & ZONEN
 Kon. Ned. Fabrik van Gouden en Zilveren Werken.
 VOORSCHOTEN.
 FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17; 's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdstee 26; Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 135. 198

Adverteeren doet verkoopen.

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
.Brandstoffen.

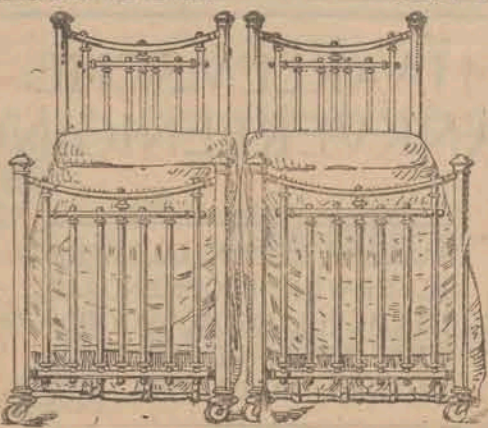
N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZON
Telefoon H. 1880 en H. 3331
Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

Stookt onze 1e soort
ZWARE TURVEN EN
TURFBRIKETTEN

Het soliedste en goedkoopste adres
..... VOOR
Gepantserde Hut- en Mailkoffers
..... is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
Reisartikelen en Lederwaren

GENEESKUNDIG ONDERZOEK
voor het
HUWELIJK
Voorstanders hiervan, op het punt van trouwen,
kunnen op kiesche wijze hun doel bereiken door
als bruidsgeschenk aan te bieden een polis der
NILLMIJ ...van... 1859
Jaarpremie voor f 5000.- uit te keeren op 65 jaar,
of eerder bij overlijden, voor 'n 25-jarige f 106,50
's GRAVENHAGE, Veenestr. 1, Tel. H 1389
AMSTERDAM, Weteringschans 100, Tel. Z 8793

W. J. M. SIMONIS
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
Greote keuze vanaf het beste tot het
eenvoudigste.
Magazijn geopend van 8 1/2—12 1/2 en van 2—7 uur

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa
MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM—ROTTERDAM.

International Electric en Machine Cy
V/h R. GEERAERTS-REUTER
Licht
Kracht
Zwakstroom
INSTALLATIEN
's-GRAVENHAGE LEIDEN.
Prinsestr. 6a, Tel. H. 8093 Mare 70, Tel. 1118

Cuba.
Den 6en Januari vertrok van Curaçao de goullet
Segunda Maria met 70 werklieden uit onze kolonie
naar Cuba. Men kan verwachten, dat er spoedig nog
veel meer naar de suikercentrales aldaar werk zul-
len gaan zoeken.
Er is hier in de stad een oproep voor 400 werk-
lieden voor Cuba aangeplakt. Misschien zullen dezen
binnenkort met den driemastschoener *Pionier* daar-
heen worden vervoerd. (A. d. C.)

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Lang zullen ze leven! de terdoodveroordeelden!
Het vredesverdrag van Sèvres verdeelde niet alleen het
Turksche rijk onder de op brokstukken belustigden, maar
't stelde ook de uitroeiing van de Kemalisten in handen van
de Turken en de Grieken, die, wat hen ook overigens mocht
verdeelen, beiden Moestapha Kemal en zijne volgelingen als
gevaarlijke opstandelingen, als rebellen hadden te beschou-
wen.
De bliksems uit Konstantinopel en uit Athene deden de
nationalisten echter evenmin beven, als de banvloek uit
Sèvres. Zij verklaarden niet alleen 't verdrag niet te erken-
nen, maar zij deden op hunne beurt den Grooten Heer in
Stamboel als heerscher over de Turken in de ban, omdat
hij de vredesvoorwaarden, door de geallieerden opgelegd,
aanvaard had. Zij stichtten een eigen regeering van Kema-
listen te Angorra. Deze eischte Smirna, Adrianopel en Ci-
licie voor Turkije terug, gaf andere grenzen voor Armenië
aan, wilde de zeeëngten naar de Zwarte Zee wel onder een
internationale controle laten stellen, maar met een bevoor-
rechte plaats voor Turkije. De Turksche schuld ware te ver-
deelen in verhouding van de grootte en van de sterkte der
bevolking van de toe te wijzen deelen.

De snoodaards! Hunne aanmatigingen deden de zwaarste
vonnissen over hen vellen. Den leiders trof het doodvonnis
— bij verstek.
Middelwyl uitte zich in Turkije al meer en meer mede-
gevoel voor de nationalisten. De geweldpogingen tegen hen
ondernomen bleven zonder resultaat; de Turksche troepen
vochten liever vóór dan tegen de rebellen. De Grieken be-
haalden geen succes in Klein-Azië. De Franschen voelden
zich in Cilicië volstrekt niet in staat de Kemalisten klein te
krijgen.

Venizelos viel, koning Constantijn keerde terug. Voor de
geallieerden in 't algemeen en voor Frankrijk in 't bijzonder
was de aardigheid van 't Sèvres-verdrag er nu heelemaal af.
Wat zij aan 't Griekenland van Venizelos gaarne gegund
hadden, gunden zij volstrekt niet aan Constantijn en zijne
echtgenoot, zuster van den ex-keizer Wilhelm.
Is de vechtlust tegen de Kemalisten er, zooals wij zeiden,
in Turkije heelemaal uit, werd uit Konstantinopel zelfs
overleg met Angorra gezocht, de Grieken hebben ook meer
dan genoeg van de oorlogswinsten van Sèvres, die hen in
mensen en geld uitputten; in Frankrijk is op verschil-
lende wijzen al gevraagd: wat doen wij toch in Cilicië en
hoeveel bataljons en millioenen moet ons dat nog kosten?
In Engeland heeft de pas opgetreden minister van kolo-
niën, lord Churchill, de vorming van een nieuw departe-
ment voor 't Midden-Oosten aangekondigd, met de mede-
deeling dat de militaire lasten, door de bezettingstroepen
aan Engeland opgelegd, moeten verminderen.

Moestapha Kemal kan tevreden zijn. De politiek zet zich
in zijne richting, deels door het, ook los daarvan, in Grieken-
land voorgevallene.
Nu wilde men wel een herziening van 't verdrag van Sé-
vres en men wilde zelfs zoowat de richting uit door Kemal
aangegeven, maar hoe dit te bewerkstelligen? Er wordt hier-
toe een conferentie te Londen gehouden. Groot-Brittannië,
Frankrijk, Italië, Griekenland, Japan, Turkije, België hebben
er hunne meest vooraanstaande politici of de gezanten te
Londen voor aangewezen. Maar hoe met de Kemalisten? Er
is over gedacht hen te Londen niet tot de conferentie toe
te laten, maar wel in de gelegenheid te stellen bij de leden
der conferentie hunne belangen voor te brengen. Maar hier-
voor waren zij niet te vinden. De afgevaardigden, Sami bei
en Jeni bei, bleven zelfs te Rome op een bevredigende op-
lossing wachten. Eerst nadat een telegram van Curzon de
verklaring had gebracht, dat Engeland de uitnoodiging om
ter conferentie te komen als een erkenning de jure be-
schouwt, vervolgden zij de reis naar Londen. De gevonden
oplossing is voorts, dat Tewfik Pasja, de Turksche groot-
vizier, één der 3 plaatsen voor Turksche afgevaardigden zal
bezetten; de keuze der 2 andere moeten de afgevaardigden
uit Konstantinopel en Angorra uitmaken. De Kemalisten voe-

len zich, nu zij officieel erkend zijn, sterk. Zij zijn zich
wust, dat hunne stem bij menig vraagstuk zwaarder zal
wegen dan alle andere te zamen. De ter dood veroordeelden
zij leven en hebben de leiding.

Egypte—Groot Brittannië.
Bij gelegenheid van een diner, waaraan 550 gasten
zaten, gepresideerd door Winston Churchill en aangehoord
aan lord Reading, den nieuwen onderkoning van Indië,
hield Churchill een rede, waarin hij het beginsel omschreef
waarnaar de verhouding van Engeland tot de zelfbesturende
overzeesche deelen van 't Rijk voortaan geregeld is,
namelijk van gemeenschappelijke beraadslaging tusschen
leden, die samen 't Britsche Rijk vormen, over de moeij-
heden die elk op te lossen heeft. De dominions zullen
't moederland de verantwoordelijkheid deelen voor de
handeling en de beslissing over de groote vraagstukken
overwegend belang, die betrekking hebben op 't gemeen-
schappelijk welzijn. Daarna sprak de nieuwe minister van
koloniën, die de taak aanvaard heeft om een nieuw departe-
ment van 't Midden-Oosten te organiseren en voortbrengen
is als eerste hoofd daarvan op te treden, ook de hoop
dat binnen eenige jaren, op dezelfde wijze de moeijheden
in Egypte en Ierland zullen zijn te overwinnen en de
naties het bestuur over hunne eigene aangelegenheden
len kunnen voeren en zich vreedzaam zullen kunnen
wikkelen binnen de rekbare grenzen van 't Britsche Rijk.
Onder den indruk van deze uiteenzetting was 't een
rassing, enkele dagen later den inhoud te vernemen van
aan 't Lagerhuis aangeboden rapport van de Milner-commissie,
sie, dat een voorstel voor de Britsch-Egyptische verhouding
aangeeft van veel verdere strekking dan de aanstaande
minister van 't Midden-Oosten ontvouwd heeft. Churchill
moet dit voorstel gekend hebben, moet geweten hebben,
't eerstdaags gepubliceerd zou worden; in een tafelen-
gewijd aan den onderkoning van Britsch-Indië, was 't
noodzakelijk Egypte er bij te halen; waarom die tegensta-
dan te lanceren? Zou hij bij voorbaat stemming hebben
len maken tegen de voorstellen der Milner-commissie,
hoewel met algemeene stemmen goedgekeurd, hem wel
te ver gaan?

Het rapport stelt een verbond voor tusschen Groot-
tannië en Egypte, dat daarin een waarborg vindt voor
onafhankelijkheid en tevens een grotere mate van
nomie verwerft dan het ooit bezeten heeft.
Het rapport bepleit het algemeene beginsel, dat de E-
gyptische regeering vrij moet zijn om te beslissen, welke
door niet-Egyptenaren zullen worden bekleed, met uit-
ring echter ten aanzien van een financieel adviseur en
een hoogen ambtenaar in het departement van justitie,
zal hebben toe te zien op de toepassing der wetten, ver-
delingen betreffende.
Buitenlandsche mogendheden moeten zekerheid hebben
aangaande Egypte's solvabiliteit en omtrent de veiligheid
van leven en eigendom van hunne in Egypte vertoovende
onderdanen. Voor de waarborging van die belangen
't oppertoezicht aan Groot-Brittannië toegekend, dan
moeten deze 2 hoogwaardigheidskleeders steeds worden
noemd in overleg met de Britsche regeering. Voor
in verband hiermede een beperking wordt opgelegd aan
wetgevinge macht der overigens onafhankelijke Egyptische
regeering, is 't de bedoeling dat de waarborging van
wettige belangen van alle vreemdelingen door Egypte
Groot-Brittannië wordt opgedragen. De zoo te scheppen
houding zou vrijwel die worden, welke men door „su-
niteit” weergeeft, die welke Churchill in 't vooruitzicht
stelde zou die van een „wingewest met zelfbestuur”
een dominion.

De Egyptische nationalisten zouden voor de eerste
moedelijk wel te vinden zijn, maar voor de laatste
niet.

Een oordeel over de Philippijnen.
In zijne beschouwingen over „de onafhankelijkheidsbewe-
in de Philippijnen”, door Mr. B. H. Drijber in 't Soerabaya-
Handelsblad gepubliceerd, schreef hij: „Bijna iedere
rikaan van eenige beteekenis, die de Philippijnen ambte-
of als particulier bezocht, scheen, thuis gekomen, zich
roepen te voelen zijn indrukken in druk te doen verspre-
nen.” Dit is weer bewaarheid door den voorzitter van de
Manila Merchants Association, den heer Pitt, die door een
vijfjarig verblijf in de Philippijnen zich wel gerechtigd
een oordeel te vormen. Aan zijne opmerkingen, over
tegenwoordig voor de Philippijnen geldende stelsel, zooals
deze weergegeven zijn in La Dépêche Coloniale van
Januari, ontleenen wij hier eenige gedeelten, waaruit blij-
dat hij geenszins staat aan de zijde van de anti-imperia-
ten, die de Philippijnen liefst maar dadelijk hare eigen
zouden willen laten beredderen.
De gouverneur-generaal Harrison heeft, zegt Pitt, de

Dansinstituut WEIJNE
alléén gevestigd
te ROTTERDAM
Jonker Fransstraat 21
Meest bezochte inrichting voor verlofgangers

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.
PASSAGIERSDIENST
van Amsterdam via het Suezkanaal naar SABANG,
BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA,
SEMARANG en SOERABAIA.

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)
THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuysstr. DEN HAAG TEL. H. 5306

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
 Luxe Stands en Boxes Tonneaux beschikbaar
 Dir. J. W. v. d. GUN.

om aan de Philippijnen een zekere mate van onafhankelijkheid te geven, te ver doorgevoerd, door de contrôle het bestuur aan Manuel Quezon over te geven. Het laat heeft tot een financiële en economische demora- geleid. Quezon en zijne vrienden, van de aan 't roer de nationalistische partij, hebben 't over niets anders over de onafhankelijkheid. De meer verstandige Philip- zijn ervan overtuigd, dat de Philippijnen nog niet tot kkeling kunnen komen, als zij de leiding van de Ver- Staten missen. De massa heeft geen juist begrip van de onafhankelijkheid brengen zou; zij gelooft aan voorspiegelingen van een land van belofte, zonder gebrek aan verantwoordelijkheidsbesef op financieel heeft er het tegenwoordige bestuur toe gebracht drie zooveel uit te geven als het vroegere, zonder iets te ken, dat als nieuw resultaat van ontwikkeling daar kan opwegen. Het prachtige wegennet gaat snel in haarheid achteruit; 's lands inkomsten worden voor doeleinden bestemd.

Quezon, voorzitter van den Philippijnschen senaat, snoeft dat de door Harrison verleende rechten onaanastbaar maar volgens Pitt zal 't tot een verandering moeten en, desnoods met draconische middelen, om een norma- stand te herstellen en de Philippijnsche ambtenaren Amerikanen te vervangen.

tegenstaande de door Harrison ingeslagen verkeerde brachten de oorlogsjaren aan velen rijkdom. De in Philippijnen beschikbare waren stegen zeer in waarde, de stelden schepen beschikbaar. Van 1916-1919 be- de handel een nooit gekenden bloei. Na het teekenen vredesverdrag kwam spoedig de reactie. De waarden de markten werden gesloten, handelshuizen gingen en, 't is een raadsel waar de verdiende schatten, die toch 't buitenland kunnen zijn gegaan, gebleven zijn. waren liggen opgehoopt, terwijl de handelslui ver- ziten met door hen reeds gedane bestellingen. De van de peso, anders 0.50 van een goud dollar, is a 15% gedaald. Wordt naar redenen voor dien be- toestand gezocht, dan vindt men de volgende: schrijvingen voor de z.g.n. vrijheidsleening zijn boven gegaan. Het vroegere departement van finan- Ver. St. hield in de Philippijnen een reserve van miljoen dollars beschikbaar, uitsluitend met het doel den van de Philippijnen op 't normale te houden. Nadat met de zijnen, de contrôle in handen hebben gekre- die som opgemaakt.

van de financiële positie zal niet mogelijk zijn hulp van de Amerikaanse schalkist. Intusschen de Philippijnen al dieper in den modder. De markten olker, palmolie en hennep staan stil.

Japanners-kwestie is momenteel tot staan gebracht de onlangs aangenomen wet, die den aankoop van ter- steen veroorlooft voor Philippijnen en Amerikanen. De hers hebben reeds een belangrijk deel van den handel iland Mindanao in handen, Pitt verzekert, dat de ring nu tegen verdere uitbreiding van hun invloed . Ook hier dezelfde kwestie dus, die elders zoo veel bloed zet.

Amerika zich uit de Philippijnen terug mocht zou Japan of door hij te verwachten onlusten tus- seide te komen, of door een vreedzame doordringing meester maken van den handel en de nijverheid. Ame- al er echter niet aan denken heen te gaan, want de Philippijnen bieden een veld van onmetelijke mogelijkheden te vertegenwoordigen een bron van voedselvoorziening na 2 milliard dollars. Amerika zal daarvoor zijne waren in ruil geven.

Philippijnen zullen ook de stapelplaats kunnen wor- voor de goederen, die Amerika in het Verre Oosten wil brengen.

Amerika moet zich doordringen van den wil, om zijne menissen ten bate van 't volk te doen komen en niet van een groep politici, zooals thans het geval is. ing als de stem van het volk zich niet heeft uitgespro- zou 't een aan de Philippijnen begane misdaad zijn contrôle van de Ver. St. prijs te geven. De ontwikkeling land zal de ontwikkeling van 't volk brengen.

deze weergave van de beschouwingen van een Ameri- over de emancipatie van de Philippijnen, komt men als zelf tot een vergelijking met hetgeen voor de neger- stielik Haiti gedaan is, waar een te vroeg verleende onafhankelijkheid zich niet redden kan zonder de hulp van Amerika. En deze verleend, om watoestanden uit te roeien, dat daar nu veel hardhandiger in dan bij geleidelijke ont- lating tot zelfbestuur en onafhankelijkheid noodig zou geweest.

generaal Wood wordt genoemd als de gouverneur-gene-

raal, welke de nieuwe President der Amerikaanse repu- blik voor de Philippijnen bestemd heeft. Is dit juist, dan zal een voortvarend staatsman, die de kolonie goed kent, de leiding in handen krijgen. Wood toch was 3 jaren gou- verneur van de Moroprovincie en 2 jaren bevelhebber van de Amerikaanse bezetting in de eilandengroep.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:
DOUANE-CURSUS VOOR DEN DIENST DER IN- EN UITVOERRECHTEN EN ACCIJNZEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Naar bekomen inlichtingen van het Departement van Koloniën kunnen in den loop van dit jaar een 40-tal surnumerairs voor den dienst der In- en uit- voerrechten en accijnzen in Ned.-Indië in opleiding worden genomen.

De oproeping daartoe zal geschieden in de plaat- selijke bladen in de maanden Juli en Augustus a.s., na afloop der eind- en overgangsexamens H.B.S. 5-jarigen cursus, Handelsschool of Muloschool.

Nadere inlichtingen, zoowel mondeling als schrif- telijk zijn te bekomen bij den „Leider van den Indi- schen cursus” voor genoemden dienst, Obrecht- straat 457, 's-Hage.

Van de Ned. Afd. der N.-I. Mij v. Nijverh. en Landb.:

OPENBARE VERGADERING op Maandag 28 Februari 1921, 's avonds 8 uur, te 's-Gravenhage, Café-Restaurant „De Kroon”, Spui 10, bovenzaal 6.
 Onderwerp: *Het Natuurwetenschappelijk onder- zoek in Nederlandsch-Indië in verband met Nijver- heid en Landbouw.*

Inleider: de heer L. van Vuuren, Hoofd van het Encyclopaedisch Bureau te Weltevreden.

De Secretaris:
 H. J. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELT.

Van het Informatie-bureau:
 (Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING NAAR NEDERLANDSCH-INDIË VAN OPZICH- TERS VOOR OPNAME, AANLEG EN WEG EN WERKEN EN BOUWKUNDIGEN BIJ DEN DIENST DER STAATSSPOOR- EN TRAMWEGEN.

Voor gemelden dienst wordt gevraagd een honderdtal op- zichters voor de genoemde afdelingen en bouwkundigen. Nopens de eischen van benoembaarheid, aan welke ge- gadigden moeten voldoen, hunne inkomsten en verdere po- sitie gelden de volgende regels:

Zij, die in het bezit zijn van een eindgetuigschrift van de Middelbare Technische school te Amsterdam, Dordrecht of Utrecht en daarna nog niet praktisch zijn werkzaam ge- weest, genieten als opzichter 2de klasse eene aanvangs- wedde van f 201.25 's maands, terwijl voor elke 2 jaar vol- waardige praktijk 28.75 's maands daarboven wordt toe- gekend. Hebben zij 9 jaren volwaardige praktijk, dan kan uitzending plaats hebben als opzichter 1ste klasse op f 345 's maands; voor elke 3 jaren meer praktijk wordt alsdan f 57.50 meer salaris berekend, tot ten hoogste f 517.50 's maands.

Met 19 jaar praktijk is voor bedoelde personen uitzending mogelijk ter benoeming tot bouwkundige op eene bezoldiging van f 546.25, welke wedde voor elke 3 jaren praktijk meer wordt verhoogd met f 115 's maands tot teg hoogste f 776.25 's maands.

Voor bezitters van een getuigschrift van opzichter bij den Rijkswaterstaat in Nederland, waterbouwkundig opzichter van den Bond van waterbouwkundige ambtenaren in Zee- land, opzichter der fortificatiën in Nederland, als bouw- kundig opzichter (afgegeven door de Maatschappij ter bevor- dering van bouwkunst in Nederland), opzichter bij de Maat- schappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen in Nederland of van een daarmede gelijkwaardig getuigschrift is de aan- vangswedde f 172.50, de verdere regeling m.m. als hierboven aangegeven.

Voor hen, die in het bezit zijn van lagere getuigschriften, dan wel geen examen hebben afgelegd, is, indien zij minstens 3 jaar praktijk vóór het bereiken van het 21ste levensjaar hebben, de aanvangsbezoldiging f 143.75, de verdere regeling m.m. als hierboven vermeld, met dien verstande, dat voor

BATIK VERVEN
 Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
 OPGERICHT 1887.
FIRMA TENZER,
 Noordeinde 139a. DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
KUNST-SCHILDERSARTIKELEN.
 Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

MAISON H. SIMONS
 Mantel- en Costuummagazijnen 159
HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan”
en NOORDEINDE 17a.

zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
 voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: Koninginnegracht 10.
 (over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
 ... en Maand-Auto's ...

Dag en Nacht geopend

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON
Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage
 Hoofdkantoor: Amsterdam
 Filiaal: Arnhem
 Filiaal: 100 Gorinchem

Heemskerckstr. la Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
 Tel. H. 3493. Intere. Tel. 389. Tel. 280. Tel. 61.

Prijscouranten worden
 op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

CREDIET

Levert op elk gebied.
 Strenge geheimhouding.
 Condities zéér vrijgevlg
 In overleg met den
 kooper.

DE RESIDENTIE
 119 LANGE BEESTENMARKT 121-123

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 177

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Prima keuze. Nieuwste Modellen.

ROTTERDAMSCH LLOYD
 Directie: W.M. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM 21
 Geregeld MAIL- en PASSAGIERSDIENST
 van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
 aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL
 LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
 van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Wed. G. STREITWOLF
 Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

VOORHANDEN EEN GROOTE KEUZE:
 Romans, Jongens- en Meisjesboeken, Prentenboeken. 176
 Kantoor-, School-, Schrijf- en Teekenbehoefden.
 Spoedige levering van alle Studieboeken, Tijdschriften en
 Modeplaten.
 Leesbibliotheek in 4 talen. Advertentie-Bureau.
BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL
E. VAN ANDEL, Welmarstraat 16a b.d. Suezkade
 Telefoon 3213 DEN HAAG

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam
Passagiersdienst
 naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana,
 Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

FA G. J. HILBRINK
 8 Daendelsstraat 's-Gravenhage
DAMESKLEERMAKERIJ
 bericht hiermede, dat zij gedurende de maanden
 December en Januari naar maat zal verkoopen:
Dames Tailor Made Wandel Costumes
 met zijde gevoerd voor f 115.—
Mantels of Ulsters voor f 100.—
Rokken voor f 40.—
 uitsluitend uit eene groote sortering Eng. Stoffen.
 De nog voorradige Bontmantels en Bontgarnituren
 zullen tegen concurr. prijzen worden uitverkocht.
 Gedurende December-Januari Zaterdags tot
 5 uur geopend.

Firma KIEWIET DE JONGE
 Lange Bisschopstraat 25, DEVENTER.
SPECIAL MAGAZIJN VAN
Huishoudelijke Artikelen
Haarden en Kachels
Tuin- en Serremeubelen.

OLYMPIA THEATER
 Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521
 Programma van 25 Febr.—3 Maart.
Het Onzichtbare Teeken.
 Groot Sensatie-Drama in 6 acten.
 In de Hoofdrol de onverschrokken Amerikaansche
 Filmacteur MITCHELL LEWIS.
BEKEERD. **JOURNAL.**
 Schets in een Bedrijf. Actueel.
EEN BERENGESCHIEDENIS.
 Vermakelijke Amerikaansche Klucht.
HET GRAAFSCHAP DEVON.
 Interessante Natuurropname.
 Zondag Matinée. Dinsdag niet rooken.

Techn.-Bur. K. F. HENNEMAN
 Atjehstraat 68-70 DEN HAAG Telefoon H. 245
 Electriciteit - Gas - Water - Centrale Ver-
 warming - Sanitair - Drijfwerken - Ma-
 chineriën - Smederij - Instrumentmakerij 113
 Speciaal ingericht voor Techn. Bakkerij-Installatiën

hen, die vóór het bereiken van het 21ste levensjaar 3 of
 meer praktijk-jaren achter den rug hebben, de verhoogingen
 beginnen te tellen van het tijdstip, waarop de 21-jarige
 leeftijd werd bereikt, en voor hen, die dan minder praktijk
 hebben, van het oogenblik, waarop de vereischte drie jaren
 zullen zijn volbracht.
 Bevordering tot opzichter 1ste klasse heeft plaats bij ge-
 bleken geschiktheid en na het slagen in het voorgeschreven
 dienstexamen, waarvan de genoemde getuigschriften gedeel-
 telijk vrijstelling verleen, na 3 jaren dienst, op eene bezoldiging
 van f 287.50 's maands.
 Voor bevordering tot bouwkundige wordt geen examen vere-
 ischt.
 Boven de genoemde wedden wordt voorshands genoten een
 duurtbijslag, bedragende:
 van de eerste f 50 bezoldiging een bijslag van 60 pct.; van
 de volgende f 50 bezoldiging een bijslag van 50 pct.; van de
 volgende f 100 bezoldiging een bijslag van 35 pct.; van de
 volgende f 200 bezoldiging een bijslag van 20 pct.; van de
 volgende f 200 bezoldiging een bijslag van 10 pct.; van de
 laatste f 200 bezoldiging een bijslag van 5 pct.

Verder ontvangen de opzichters nog de zoogenaamde
 „vlijtpremie”, bedragende 8 pct. van de genoemde bezoldi-
 gingen, welke wordt genoten, indien geregeld gewerkt wordt,
 en alleen vervalt bij ziekte, tijdens langdurige verloven en
 bij onvoldoende plichtsbetrachting, alsmede overwerkelden
 wegens buiten de vastgestelde werkuren verrichten arbeid.
 Ten slotte bestaat de gelegenheid tot verwerving door hen
 van belooningen en premieën voor buitengewonen ijver, voor
 betoonde onverschrokkenheid in gevaar of bij ongevallen,
 voor goede dienstbetrachting en voor alle andere aan den
 Lande bewezen diensten, die geacht kunnen worden geleid
 te hebben tot besparing van uitgaven of vermeerdering van
 inkomsten.

Recht op vrije woning of bij gemis daarvan op huishuur-
 vergoeding bestaat nog slechts voor een heel enkele groep
 van het bij den aanleg geplaatste personeel; zij, wien eene
 dienstwoning is aangewezen, betalen daarvoor 15 pct. van
 hunne maandelijksche bezoldiging.

Uitzending voor vasten dienst heeft alleen plaats van per-
 sonen die niet ouder zijn dan 40 jaar.

Aan de uitzending naar Indië zijn de volgende voordeelen
 verbonden:

1. overtocht naar Nederlandsch-Indië voor landsrekening
 e.q. ook voor het wettig gezin in de 1ste of in de 2de klasse,
 alsmede voor hen die voor tijdelijken dienst worden uit-
 gezonden vrije overtocht op denzelfden voet binnen 1 jaar
 na de ontheffing van de werkzaamstelling, tenzij die ont-
 heffing de verplichting medebrengt om gelden terug te
 storten;
2. eene vergoeding voor uitrustingskosten bedragende voor
 opzichters f 1500 en voor bouwkundigen f 2250;
3. eene voorloopige bezoldiging ingaande met den dag van
 inscheeping en eindigende met dien waarop de ambtswedde
 ingaat ten bedrage van:
 f 150 's maands bij eene aanvangsbezoldiging beneden
 f 300 's maands;
 f 200 's maands bij eene aanvangsbezoldiging van f 300 tot
 beneden f 400 's maands;
 f 250 bij eene aanvangsbezoldiging van f 400 of meer
 's maands;
4. indien de uit te zenden personen gehuwd zijn, uitke-
 ring van het bedrag van eene maand aanvangswedde, welke
 voor de voor den vasten dienst bestemden is eene tegemoet-
 koming in de door hen verschuldigde huwelijksbijdrage aan
 het Weduwen- en wezenfonds voor burgerlijke ambtenaren
 in Nederlandsch-Indië en door hen, die voor tijdelijken dienst
 worden uitgezonden, wordt genoten als verhooging van de
 onder 2 bedoelde tegemoetkoming.

De ambtswedde gaat in Indië in met den eersten der
 maand, volgende op die waarin de benoeming zal hebben
 plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.
 Gegadigden behooren zich zoo spoedig mogelijk bij on-
 gezegeld verzoekschrift te wenden tot de 9e afdeling, onder-
 afdeling B, van het Departement van Koloniën, onder over-
 legging van:

- a. diploma's en andere bewijsstukken, waaruit blijkt dat
 zij voldoen aan bovengenoemde eischen;
 - b. eene korte beschrijving van opleiding en levensloop,
 waarin ook moet worden vermeld dag en plaats van ge-
 boorte, e.q. ook van de echtgenooten en de kinderen.
- (Nederlandsche Staatscourant
 van 9 Februari 1921, No. 28.)

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
 Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-
 KONG, SOERABAJA, KOBE en SAN FRANCISCO.
 Geregeld stoomvaartdiensten tusschen
 Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN
 (onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
 Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië
 en San Francisco.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O Jongens en Meisjes
 2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag.
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren) voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting

Mutaties van 16 tot 23 Febr. 1921.

- Nieuwe Leden.**
- D. C. Prins, Veenendaal, Kerkewijk 24, f 5.—
 - O. B. Hubner, Vert. Techn. Import-Bureau, Djocdja, Djelita
 f 12.—
 - A. J. Galama Verbeul, Beh. Ond. Kedoeng Banteng, Banteng,
 Kedoeng Banteng (O.L.), f 12.—
 - Mej. C. E. Worthington, wd. Gouv. Arts Burg. Ziekent.
 Semarang, f 5.—
 - G. P. Hoekman, Kap. Inf. O.-I., Leiden, Oude Rijn 29, f 5.—
 - H. E. Steinmetz, Oud-Voorz. Welvaartscommissie, Penning-
 Marina, Mentone, Frankrijk, f 5.—
 - J. J. Lenderink, Adj.-Hoofdcommissaris van Pol. O.-I.,
 Haag, Zoutmanstraat 6, 5.—
 - P. J. Baak Jr. (St.), Scheveningen, Badhuiskade 19, f 5.—
 - Mej. N. Viehoff, Amsterdam, Honthorststraat 46, f 5.—
 - G. L. Hovenkamp, Adm. s.f. Tasik Madoe, Solo, Postbus
 f 30.—
 - D. C. Schultz, Particulier, Solo, Poerwasarie, f 30.—
 - M. Hamel, Planter, Ond. Troetjoek, Klaten, f 12.—
 - J. M. Das, Planter, Ond. Ketandan, Klaten, f 12.—
 - Mr. A. J. A. Bake, Buiteng. Voorz. Landraad, Solo, f 5.—
 - K. J. Kuipers, Palembang, f 5.—
 - Raden Moeljo, Tjepoe, f 5.—
 - W. ten Oever, O.-I. Landbouwk., Kampen, Marktgr.
 f 5.—
 - Openbare Leeszaal en Bibliotheek, Enschede, Markt-
 (Abonnement), f 5.—
 - G. C. Vonck, Den Haag, Stadhouderslaan 11, f 10.—

Contributieverhogingen.

- J. Bienfait, Huizen (N.-H.), Huize Bikbergen, van f 5.—
 f 10.—

Afschrijven.

- H. Kerremans, Breda, Reigerstraat 9a.
- L. M. C. Glaser, Haarlem, Kleverpark, 69.
- N.V. Alg. Ned. en Ind. Touristenbureau Kosmos, Den Haag,
 Kettingstraat 1.
- Hotel „De Twee Steden”, Den Haag, Buitenhof (Abon-
 nement).
- F. Kosman, Kap. Inf. O.-I., Den Haag, Valkenboschlaan 2.
- W. Scherpenhuizen, Den Haag, Spui 40.
- M. Konijn, Den Haag, Daendelsstraat 63.
- Mr. A. van Soest, Den Haag, Rijswijksweg 317.
- A. G. Mörzer Bruyns, Den Haag, Wilhelmijnstraat 147.
- J. W. A. van Keeken, Ambt. Deli-Mij., Scheveningen, Symon-
 straat 20.
- F. J. Th. van Keeken, Dir. Afd. Volksbond, Scheveningen,
 Symonstraat 20.
- Mevr. Helderman—Grevelinck, Den Haag, Beeklaan 378.

Adresveranderingen.

- L. R. Wentholt, Oud-Resident, van: Tandjong Pinang naar
 Apeldoorn, Dennenlaan 3, f 5.—
- Dr. J. A. C. Maier, Weltevreden, van: Mataram, p/a G.
 J. Holle, naar: Pegansaan 52.
- T. A. V. van Oudorp, Commies P. T. en T., van: Buitenzorg
 naar: Tegal.
- G. Th. Stibbe, Oud-Resident, van: Bloemendaal, p/a Sch.
 fendecker, naar: Den Haag, Gr. Hertoginnelaan 176, f 5.—
- Redactie Orang Peladang, Deventer, van: 1ste Weerds-
 naar: Brinkgreverweg 1 (ruil-exemplaar).
- A. van der Hegge Spies, Gep. Kap. O.-I., van: Den Haag,
 Prinsegracht 142, naar: Scheveningen, Leuvensestraat 14.
- C. A. E. van Leeuwen, Ing. 1ste kl. B.O.W., te Weltevreden,
 van: Nieuwe Laan 7 naar: Kramat 71.
- A. N. J. Fabius, van: Amsterdam, Keizersgracht 209, naar:
 Bussum, Parklaan 40, f 2.50.
- P. de Bas, Verificateur, van: Batavia, Hoofdpostkantoor
 ser Baroe P.R., naar: Semarang, Sompok 131.
- O. W. Veldhuizen, Kap. Art. O.-I., van: Bandoeng, Dep. van
 Oorlog, naar: Magelang.
- J. A. van der Star, van: Den Haag, Statenlaan 1, naar: War-
 senaar, 1ste Schouwweg 51, „de Meerel”.
- Mr. A. R. Bueno, Kantonrechter W.-I., van: Den Haag, Oude
 Molstraat 5a, naar: Scheveningen, Neptunusstraat 14.
- Dr. G. J. van Leeuwen, Den Haag, van: Kranenburgerweg
 19 naar: Hazelaarstraat 90.
- H. Sieberg, Contr. B.B., Den Haag, van: Columbusstraat 14,
 naar: Obrechtstraat 407.
- W. Chr. Swart, van: Schoten, Schoterweg 182rood, naar:
 Haarlem, Ged. Oude Gracht 11rood, f 5.—

WISBRUN & LIFFMANN.
 Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.
DAMES MODEARTIKELN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELN.

KERNER & Co.
Opgericht 1890 te Soerabaya.
KONINGSWEG 78 DEN HAAG
Specialiteit in Indische Uitrustingen
Filialen te Batavia en Soerabaya
LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

**N.V. HOOGEWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL**

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM Eusebiusbl. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging OOST en WEST.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

INFORMATIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

BUREAU VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma VINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.01 1/2 frankeerkosten.
 - b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht)
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boscwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.01 1/2.
N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor aan werkoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.
Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
 - Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
 - S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
 - J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
 - B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
 - A. H. JANSSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
 - Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvorder. — Alg. Ind. vraagstuk.
 - H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- Personen, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Sragen, res. Soerakarta, Java.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ

MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek

„Theario”

Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139

LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK

met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S — ORGELS —

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN

DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamente
Haarden en Kachels.

Wereldmerk
IBACH

L. C. JACOBI

'S-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123
Telefoon Haag 1403

Wendt U voor
**Koop, Huurkoop, Verhuur,
Inruilen, Repareeren, Stemmen,
Transport**
tot bovenstaande in Nederland en
Buitenland het **meest bekende
adres.**
GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAÏ & ZONEN

HOF-KLEEDERMAKERS
Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE
Hof-, Rijks- en Gemeenteverancier

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij
Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst
tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang
Australië.
Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Oudste en Soliedste Adres

Opgericht Ao 1781

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co 165
Grote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

- Manufacturen
- Witte Goederen
- Karpetten
- Loopers
- Ledikanten
- Bedden
- Dekens
- Matrassen
- Vitrages
- Gordijnen

Groote sorteering
Slaapkamer - Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

Laatst uitgekomen

Voorjaarsstoffen

Dames- en Kinder-Confectie.

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende
examens en ambten, zooals Staats-
inrichting M. O., Staathuishoudk.
M. O., Gemeente-administratie,
Boekhouden. De opleid. geschiedt
ook **schriftelijk** in Nederland en
Koloniën met zeer goede resultaten.
Prospectus en lijsten met namen
en adressen van **vierhonderd en
vijftig geslaagden** worden op
aanvraag gratis toegezonden door
Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD,

Oranjeplein 102 - Den Haag
.. Telefoon 6225 ..

GEBRs HEHINKAMP

Heerenkleermakers
Dameskleermakers
Bontwerkers

Lange Voorhout 25

Modemagazijnen
van Bommel

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

SPECIALITEIT
Handschoenen

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Toronstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag
Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.